

Pedagogisch beleidsplan

Peutergroepen

kinderopvang met kwaliteit, ritme en geborgenheid

De Vlinderboom op school BV

FEB-24

Inhoud

Voorwoord	4
1. Pedagogische visie.....	6
1.1 Algemene uitgangspunten	6
1.1.1 De Antroposofische visie van de Vlinderboom	6
1.2 Ontwikkelingsfasen van het kind.....	7
1.2.1 De eerste zeven levensjaren (0-7)	7
1.3 Pijlers van de antroposofische pedagogiek.....	7
1.3.1 Nabootsing.....	7
1.3.2 Ritme, herhaling en rust.....	8
1.3.3 Wilsopvoeding	8
1.3.4 Respect, eerbied en dankbaarheid	9
1.3.5 Een positieve levenshouding	10
1.4 Pedagogische basisdoelen.....	10
1.4.1 Emotionele veiligheid en geborgenheid	11
1.4.2 Sociale competenties.....	11
1.4.3 Persoonlijke competenties.....	11
1.4.4 Overdracht normen en waarden	12
1.5 Taalontwikkeling.....	12
1.6 Leefomgeving	14
1.7 Activiteiten	14
1.8 De speelhoeken	15
1.9 Jaarfeesten	16
1.11 Voeding.....	17
2. Medewerkers.....	19
2.1 Algemeen.....	19
2.2 Opleidingseisen.....	19
2.3 Vaste dagencombinaties	19
2.4 Taken van de pedagogisch medewerkers	19
2.5 Werkoverleg	19
2.5.1 Werkbegeleiding	20
2.5.2 Handboek voor Pedagogisch medewerkers.....	20
2.6 Omgang met collega's.....	20
2.7 Pedagogisch coach en de beleidsmedewerker	20
2.8 Inval	21

2.9 Stagiaires	22
2.10 Opleidingsplan.....	22
3. Ouders	23
3.1 Betrokken ouders	23
3.2 Aanmelding- en plaatsingsprocedure	23
3.2.1 Aanmelding.....	23
3.2.2 Regels ten aanzien toelating en plaatsing.....	23
3.3 Betaling.....	24
3.3.1 Tarieven	24
3.3.2 Betalingsvoorwaarden	24
3.4 Wijzigingen en opzeggen.....	24
3.4.1 Ruilen van dagen peutergroep.....	25
3.5 Wenbeleid	25
3.5.1 Kennismaking.....	25
3.5.2 Kennismakingsgesprek.....	25
3.6 Contacten met ouders.....	26
3.6.1 Gesprekken bij het brengen en halen van het kind	26
3.6.2 Specifieke oudergesprekken	26
3.6.3 Ouderavonden	26
3.6.4 Ouders informeren	26
3.7 Observatie van peuters door mentoren.....	26
3.7.1 Kinderen die extra aandacht vragen	27
3.7.2 Doorgaande leerlijn van de peutergroep naar het basisonderwijs en de BSO.....	27
3.7.3 Signaleren en doorverwijzen	27
3.7.4 Afwijkend gedrag kinderen	27
3.7.5 Vermoeden Kindermishandeling	28
3.8 Oudercommissie.....	28
3.8.1 Ouderinformatie en ouderadvies bij de Vlinderboom.	28
3.8.2 Informatie naar de ouders	28
3.8.3 Oudervragen en inspraak door het jaar heen	29
3.8.4 Externe contacten.....	29
3.9 Praktische informatie voor ouders.....	29
3.10 Zakelijke informatie.....	29
4.Organisatie	31
4.1 Rechtsvorm.....	31
4.2 organisatiestructuur	31
4.3 Locatie	31

4.4 Kwaliteitseisen en gebruiksvergunning.....	31
4.5 Bereikbaarheid Vlinderboom	32
Bijlagen:	33
Bijlage 1 Literatuurlijst.....	33
Bijlage 2 Antroposofisch pedagogische wet.....	35
Bijlage 3 Zintuigontwikkeling.....	36

Voorwoord

Binnen de kinderopvang van de Vlinderboom werken we op basis van de antroposofische pedagogiek. In deze pedagogiek staan centraal: een huiselijke sfeer, rust, ritme en regelmaat, zintuigontwikkeling, nabootsing, eerbied en respect voor mens en omgeving en het ritme van de seizoenen (de jaarfeesten). Wij werken met natuurlijke materialen en stimuleren de kinderen zoveel mogelijk in de ontwikkeling van het creatieve vrije spel.

Het pedagogische beleidsplan, heeft voor ons een dynamisch karakter en vraagt in het werken met kinderen om continue bewustwording op kwaliteit, professionaliteit en visie. Daarom willen wij door middel van dit beleidsplan voor ouders, collega's, de GGD, stagiaires, en andere geïnteresseerden een zo duidelijk mogelijk beeld geven van de pedagogische grondsteen van de Vlinderboom. Hopelijk zal het ook aanleiding geven tot wederzijdse interactie met elkaar zodat wij onze werkwijze kunnen evalueren en zo nodig kunnen bijstellen.

De Vlinderboom op school verzorgt peutergroepen op de Vrije scholen in: Alkmaar, Oudorp, Haarlem, Zaandam en Amsterdam-West. Daarnaast worden op al deze scholen ook de buitenschoolse opvang aangeboden.

De volgende peutergroepen zijn ook VVE gecertificeerd: in Alkmaar en Oudorp vanaf het najaar van 2017, de peutergroep in Zaandam vanaf voorjaar 2024 en Amsterdam-west vanaf zomer 2024.

De peutergroepen zijn een veilige, gezonde plek waar op professionele manier de peutergroep georganiseerd worden. Peuters vanaf ca. twee en een half tot vier jaar kunnen zich vrij ontwikkelen binnen de setting van de peutergroep. Voor ons is elk kind uniek, met een eigen karakter en een natuurlijke drang om zich te ontwikkelen. Om deze ontwikkeling te stimuleren, bieden wij een omgeving die plezierig, veilig, herkenbaar en uitdagend is.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een positieve begeleiding, rust en regels, staan stil bij de ontwikkeling van de kinderen en leren ze respect te laten krijgen voor elkaar en hun omgeving. Wij wijzen kinderen de richting naar een menswaardige toekomst voor henzelf en voor de wereld waarin zij leven.

Wij leren ze delen, recht doen aan elkaar, verdraagzaam te zijn naar elkaar, samen feest te vieren en verdriet te delen.

De ouders vertrouwen hun kinderen toe aan de zorg van onze pedagogisch medewerkers. Wij streven naar een open en actief contact met de ouders.

De Vlinderboom
februari 2024

Inleiding en missie

Voor u ligt het beleidsplan van de beide peutergroepen van de Vlinderboom. In dit document beogen wij onder woorden te brengen vanuit welke gezichtspunten en hoe de Vlinderboom werkt. Het beleidsplan, heeft voor ons een dynamisch karakter en vraagt in het werken met kinderen om continue bewustwording op kwaliteit, professionaliteit en visie. Daarom willen wij door middel van dit beleidsplan voor ouders, collega's, stagiaires, en andere geïnteresseerden een zo duidelijk mogelijk beeld geven van de pedagogische grondsteen van de Vlinderboom. Hopelijk zal het ook aanleiding geven tot wederzijdse interactie met elkaar zodat wij onze werkwijze kunnen evalueren en zo nodig kunnen bijstellen. In de hierop volgende hoofdstukken zullen de kernpunten van de antroposofische visie op een beknopte manier beschreven worden.

De Vlinderboom staat voor een kwalitatieve peutergroep. Hierbij gaat het zowel om de professionele kwalificatie van de pedagogisch medewerkers, die veel ervaring hebben en zich laten inspireren door de antroposofische pedagogiek, maar ook om de kwaliteit van de omgeving en leven, kwaliteit in de interacties en relaties met de kinderen.

Wij zien ieder kind als een unieke persoon en voelen ons verantwoordelijk en betrokken bij de ontwikkeling van ieder kind. Een kind heeft een natuurlijke behoefte aan **ritme**. Niet alleen wat betreft slapen, waken, spelen en eten maar ook in het herhalen van beweging en klank. Door veelvuldige ritmische herhalingen oefent het kind en ontwikkelt het vaardigheden en vermogens. Bij de Vlinderboom zorgen wij voor rust en een vast dagritme, waardoor de ochtend zich voor het kind op een vertrouwde manier voltrekt. Buitenspelen is een vast onderdeel van de ochtend, of het nou regent, de zon schijnt of sneeuwt. Alles herhaalt zich in een vast ritme; het dagelijkse ritme in de groep maar ook de seizoenen in de tuin en de jaarfeesten. Dit scheidt herkenning en daardoor vertrouwen en plezier. Ieder kind heeft **geborgenheid** nodig. De Vlinderboom wil kinderen die geborgenheid geven. Er is een veilige huiselijke sfeer, de aandacht en liefde van de pedagogisch medewerkers zorgen dat een kind gezien kan worden. Vanuit de geborgenheid en veiligheid kan het jonge kind de wereld gaan ontdekken. Bij de Vlinderboom hechten we waarde aan alles wat echt is. Daarom gebruiken wij natuurlijke materialen, hebben wij houten speelgoed en ook de aandacht voor de contacten met de ouders leiden ertoe dat de kinderen gedijen en zich harmonieus kunnen ontwikkelen.

In dit pedagogische beleidsplan kunt u de pedagogische visie en belangrijkste uitgangspunten lezen die bij de Vlinderboom gehanteerd zullen worden. Het is de bedoeling dat dit plan houvast biedt aan zowel het gehele team als ook ouders, nieuw personeel en andere betrokkenen. Beleid is dynamisch en daarmee niet vaststaand en definitief. Wij hopen dan ook dat dit plan een vruchtbare bodem is voor verdere gesprekken en discussies. Op basis van de komende ervaringen zal het beleidsplan jaarlijks geëvalueerd en zo nodig verfijnd en bijgesteld worden omdat de praktijk anders kan zijn en niet volledig aan dit plan zal voldoen. Dit sluit aan bij het dynamisch karakter dat wenselijk is voor de menselijke ontwikkeling zodat zowel kinderen als ook medewerkers volop tot bloei kunnen komen en ieder zijn eigen talenten kan blijven ontwikkelen.

*„Das Kind in Ehrfurcht empfangen,
in Liebe erziehen
und in Freiheit entlassen.“*

Vrij vertaalt:

*“Het kind in eerbied ontvangen
In liefde omhullen
En in vrijheid laten gaan.”*

1. Pedagogische visie

1.1 Algemene uitgangspunten

Leder kind is een unieke persoonlijkheid dat zijn eigen unieke levensweg zal gaan en op die manier iets zinvols zal bijdragen aan de wereld. Daarom is *het kind het uitgangspunt* van onze pedagogische ideeën en zullen wij een opvoedingscontext creëren waarin de authentieke eigenheid van elk kind tot zijn recht kan komen. Elk kind kan daarmee dat wat het te bieden heeft op een harmonische wijze ontwikkelen. Hiervoor is het van belang dat wij als opvoeder een omgeving scheppen waarin het de ontwikkeling van het kind op een harmonische wijze ruimte geboden wordt. We willen dat het kind zichzelf kan zijn en zijn eigen unieke vaardigheden en tekortkomingen kan ontdekken en/of ontwikkelen. Wij willen de kinderen begeleiden in het vormen van een *gezond wilsvermogen*, opdat hij later, als volwassene, het doorzettingsvermogen bezit om ook daadwerkelijk dat wat hij zich tot doel gesteld heeft, uit te voeren. Door heel bewust de *zintuiglijke* omgeving van het kind vorm te geven, door het te omringen met mooie, goede en waarachtige dingen, kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de grondslag vormt voor een *positieve levenshouding*. Plezier in het leven maakt het makkelijker open te staan voor anderen, en geeft je de kracht en de inventiviteit om creatief om te gaan met problemen. Je kunt je alleen ontwikkelen tot een harmonisch mens als je in relatie staat tot andere mensen. De groep geeft de kinderen de gelegenheid samen te zijn met kinderen van gelijk niveau en/of leeftijd, en zich op sociaal en emotioneel gebied te ontwikkelen.

Wij willen kinderen van 2 tot 4 jaar, als aanvulling op de gezinssituatie, een geborgen omgeving bieden, waarin zij zich harmonieus kunnen ontwikkelen tot mensen die hun eigen unieke bijdrage aan deze wereld kunnen en willen geven.

1.1.1 De Antroposofische visie van de Vlinderboom

De antroposofie komt voort uit de ideeën van Rudolf Steiner. (1861- 1925) Rudolf Steiner studeerde af als filosoof. Antropos betekent in het Grieks “Mens” en Sofia betekent “wijsheid”.

De antroposofie is een manier van het benaderen van de wereld en (de identiteit) van de mens. In de antroposofie gaat het erom dat het lichaam, de ziel en de geest één geheel worden. Het menselijk lichaam is verbonden met de aarde. De geest is verbonden met de wijsheid. De ziel verbindt deze twee met elkaar.

De antroposofie gaat er van uit dat opvoeden het begeleiden van het mens zijn is. Het mogen ‘worden wie je bent’.

Het jonge kind maakt verschillende levensfasen door op weg naar de volwassenheid. Dit vraagt om een pedagogische aanpak die bij hun specifieke ontwikkelingsfase past.

Het kind maakt de volgende drie opeenvolgende levensfasen door:

0-7 jaar: De wereld is goed.
In deze fase vindt de fysieke rijping plaats. Er wordt o.a. de basis gelegd voor de ontwikkeling van de zintuigen.

7- 14 jaar: De wereld is mooi.
Het gevoelsleven en het verbeelden spelen in deze fase een belangrijke rol.

14- 21 jaar: De wereld is waar. Het denken groeit in deze fase als zelfstandige kracht.

Binnen de leeftijdsfasen zijn de kinderen niet gelijk en hebben zij ieder hun eigen geaardheid en ontwikkelingstempo. Vanuit de verschillen wordt er gekeken wat er voor ieder kind nodig is, binnen de

grote pedagogische lijnen van de aanpak voor de groep als geheel. De omgang met peuters en kleuters is gericht op spel, ritme en beweging.

1.2 Ontwikkelingsfasen van het kind

Omdat dit beleidsplan is geschreven voor de peutergroepen, wordt hier alleen ingegaan op de eerste zeven jaar fase.

1.2.1 De eerste zeven levensjaren (0-7)

In de eerste zeven jaar is het kind geheel en al aan zintuiglijke indrukken overgeleverd. Het leeft met overgave in de hem omringende wereld. De ontwikkeling van het fysieke lichaam centraal alsook de wilsontwikkeling. Kinderen bootsen hun omgeving na, maar handelen nogal onbewust. Spelsituaties zorgen ervoor dat het kind zijn fantasie en creativiteit kan ontwikkelen en zorgt tegelijkertijd ook voor een stimulatie van de wilsontwikkeling. Door veelvuldige nabootsing en zelf onderzoekend bezig te zijn verkend het kind zijn lichaam en zijn naaste omgeving. De peuter is een wilswezen en wil alles zelf doen, zelf ondervinden en onderzoeken. Op de peutergroep krijgt het volop de gelegenheid om in het spel de fantasie te ontwikkelen. Het spelen is van grote waarde voor de taal- en denkontwikkeling en evenzeer om aan de behoefte van de kleuter aan ritme en nabootsing te voldoen. Daarnaast is bij het kind een natuurlijke behoefte aan ritme. Niet alleen wat betreft slapen, waken, spelen en eten, maar ook in het herhalen van beweging, klank en ritme. Door veelvuldige ritmische herhalingen oefent het kind en ontwikkelt het vaardigheden en vermogens. De peuter en de kleuter hebben een natuurlijke ritmische drang, die verbonden is met de levensprocessen.

In de groep speelt daarom de indeling van de ochtend een grote rol. Alles herhaalt zich in een vast ritme. Bij de opbouw van de ochtend in de peutergroep bijvoorbeeld, houdt de Pedagogisch medewerker rekening met de afwisseling van inspanning en ontspanning.

De pedagogisch medewerker heeft tot taak een warme en omhullende sfeer te scheppen in de groep. Daarin kunnen de kinderen het beste gedijen en zich ontwikkelen. Daarom is het belangrijk dat alle activiteiten van de Pedagogisch medewerker met de kinderen in de groep, zoals het gezamenlijk eten in een verzorgende sfeer plaatsvinden.

Deze verzorgende, omhullende sfeer leidt ertoe, dat de kinderen in het vrije spel op onderzoek uitgaan. De verzorging van de ruimte voor de groep, de inrichting van deze ruimte en het speelgoed vragen, evenals de aandacht voor de jaarfeesten, verjaardagen en de contacten met de ouders, veel tijd en innerlijke rust van de pedagogisch medewerker.

1.3 Pijlers van de antroposofische pedagogiek

1.3.1 Nabootsing

Elk kind draagt de vaardigheid van nabootsing met zich mee. Nabootsing is daarmee een essentieel instrument om de wereld te onderzoeken, zich eigen te maken, nieuwe ervaringen op te doen en vaardigheden te leren. Bij de jonge kinderen is de nabootsing een actief scheppend proces door zich volledig met hun omgeving te verbinden. Een baby zal al innerlijk mee bewegen met elk gebaar en elke stembuiging. Het kleine kind zal de gebaren en klanken innerlijk overnemen waardoor zijn eigen uiterlijk gebaar zal verschijnen.

Het inleven in de handelingen van een activiteit geeft kinderen de mogelijkheid een activiteit zo na te bootsen in hun eigen spel en ze worden zelf actief. In het gehele doen en scheppingsdrang is vreugde en positieve houding van de Pedagogisch medewerker een vruchtbare basis en vereist een bewuste houding ten opzichte van de eigen voorbeeldfunctie. Het gaat bijvoorbeeld niet alleen om broodjes bakken, maar om het hele proces: het begint met het malen van het koren, maken van deeg, bakken van het brood en het uiteindelijke opeten van de lekkere broodjes. Kinderen leren door het proces van voeding zelf maken samenhangen te begrijpen.

1.3.2 Ritme, herhaling en rust

Ritme is de basis van het menselijke leven (b.v. Hart en adem ritme, waak en slaapritme, spanning – ontspanning) en de natuur (b.v. de jaargetijden) en is verworven door het hele bestaan: in elke dag, week en jaar, in de muziek, verhalen, het spel en zelfs het werken. Een ritmische indeling van het dagelijkse leven bieden het kind een gevoel van veiligheid, geborgenheid, oriëntatie en zelfvertrouwen. Het kleine kind moet de ritmiek echter nog leren, door bijvoorbeeld een zorgvuldig ritmisch opgebouwde dagindeling. Ritme biedt het kind houvast en door het herhalen van handelingen ontstaat herkenning waardoor het kind zich veilig kan voelen en zich kan ontwikkelen. Ritme draagt bij aan structuur en rust in de groep voor de kinderen en het kleine kind gedijt goed in een sfeer van rust. Rust betekent niet dat het kind per se stil moet zijn of dat er geen activiteiten plaats vinden of vrij spel. Het gaat er veeleer om dat het kind ongestoord in het nu kan zijn en het de ruimte krijgt de wereld te ontdekken. Gedurende de dag wisselen momenten van activiteit af door momenten van rust. Een dagelijkse regelmaat en de herhalingen van handelingen geven het kind vertrouwen, het kan thuis raken in zijn lichaam en de levensprocessen worden aangewakkerd. Vaste gewoontes brengen vreugde in het leven van het kleine kind. Elke ochtend als we aan tafel zitten om samen te gaan eten zingen we de spreuk:

Aarde droeg het in haar schoot
Zonlicht bracht het rijp en groot
Zon en aarde die ons dit schenken
Wij willen dankbaar aan u denken.
Ook de mensen niet vergeten
Die bereiden ons dit eten.
Eet smakelijk!

Wanneer de ochtend begint op de Vlinderboom en de kinderen langzaam binnen komen, vanaf 8.30 uur geven ze eerst ter begroeting de pm-er een hand of kruipen bij haar op schoot. Kinderen die dit niet willen krijgen toch even de aandacht van de pm-er. Even een moment speciaal voor ieder kind: wat fijn dat je er weer bent, ik ben er ook voor jou.

We beginnen de ochtend met een ochtendspel (op een tafel), gespeeld door de pm-er. Daarna zingen we seizoensliedjes en is het vrije spel. De oudere kinderen hebben vaak al een idee van wat ze willen gaan doen. De jongere kinderen hebben soms wat meer moeite om zich meteen in het spel te storten. We zingen wat liedjes, of kijken en lezen een boekje en helpen ze op gang.

1.3.3 Wilsopvoeding

Een goed ontwikkelde wil is een stevige basis voor het geestelijk prestatievermogen op latere leeftijd: in de eerste negen levensjaren worden het geheugen, het concentratievermogen en het doorzettingsvermogen gevormd uit wat een kind met zijn zintuigen uit de omgeving oppikt en met zijn wil nabootst. Oprichten, lopen en spreken heeft het kleine kind louter en alleen geleerd door nabootsing. Ook respect voor jezelf en anderen, plezier in spel en werk, en afmaken waaraan je bent begonnen kun je een kind niet bijbrengen door er alleen maar over te praten! Daarnaast kan het kind

alleen nabootsen wat het ook werkelijk gezien of ervaren heeft. Wij scheppen daarom een omgeving waarin het kind positief gestimuleerd wordt zijn wil te ontwikkelen.

Voor de wil is herhaling een basis voor stabiliteit. Dat wil zeggen dat de wilsopvoeding de nadruk legt op het zich trouw houden aan de vele kleine stapjes die uiteindelijk naar de gewenste vaardigheid leiden. Net als een pianospeler die consequent door de jaren heen oefent en niet zo nu en dan eens, is het voor de wilsopvoeding essentieel om vasthoudend en liefdevol te zijn en een bepaald ritme te volgen. Hierbij geldt dat het kortstondig willen doen of plotseling willen veranderen eerder averechts kan werken.

Kinderen in de nee-fase geven uiting aan hun eigen wil, maar hebben er nog geen beheersing over: ze zeggen op alles nee! We omzeilen dit soort situaties door niet te vragen: 'Wil je je jas aantrekken?' en vervolgens uit te leggen 'Anders vat je kou', maar door de jas te pakken met de woorden: 'We gaan naar buiten'. Als het kind protesteert, worden eerst de andere kinderen die staan te trappelen om naar buiten te mogen, aangekleed, waarna de laatste als vanzelf volgt. Dit is een vorm van 'Non-verbaal opvoeden'. Door je houding en gezichtsuitdrukking laten zien dat je het beste met het kind voor hebt, en op dit moment is dat: de jas aandoen en naar buiten gaan.

Bij ongewenst gedrag reageren we liefdevol en consequent: we leiden het kind af of bieden het iets anders aan. Kinderen die hun wil niet in hun fantasie kunnen brengen en maar doelloos rondjes rennen of het spel van anderen verstoren, geven we een zinvolle, huishoudelijke, lichamelijke taak, zoals pm-er helpen vegen, de plantjes water geven, afstoffen. Met de kinderen die alleen maar toekijken, en waarbij de wil juist geremd is, gaan we samen iets doen, zoals taartjes bakken bij de zandbak, en trekken ons terug zo gauw het kind zelf gaat spelen of met andere kinderen contact maakt.

1.3.4 Respect, eerbied en dankbaarheid

Kinderen maken deel uit van hun omgeving. Wij willen kinderen respect bijbrengen voor mensen, dieren, natuur, milieu, materialen en andere culturen. Respect, eerbied, liefde en dankbaarheid zijn dan ook de kernbegrippen bij ons. Bijvoorbeeld door samen met het kind met verwondering te kijken naar alle kleine en grote voorvallen zoals een sneeuwvlokje op je want en de eerste lentebloemen, wek je bij het kind (en bij jezelf!) een gevoel van blijdschap en eerbied.

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbiedskrachten te ontwikkelen: het 'in de eigen waarde laten' van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. Er doen zich steeds weer gelegenheden voor waarnaar met verwondering, eerbied en aandacht gekeken kan worden. De volwassene, die op deze wijze in het leven staat, kan zich dankbaar voelen voor dat wat het leven te bieden heeft. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Er ontstaat een innerlijk gevoel voor dankbaarheid.

“Juffie, een spin!” Alle kinderen hollen naar de hoek waar Eva met grote ogen naar de spin op de grond kijkt. “Hij heeft lange kriebelpoten!” Juf komt rustig bij de kinderen staan en kijkt mee.

“Oh, dat is spin Wiedewin”, zegt ze. Die kennen ze allemaal van het liedje. Opeens beweegt de spin. Sommige kinderen gillen en springen achteruit. “Kom”, zegt juf, ‘we brengen hem naar buiten, dan kan hij een vriendinnetje zoeken.’ Ze zet een glas over de spin en schuift een stukje papier eronder. Dan pakt ze het op en loopt naar de deur. “Doe maar even open, Eva”, zegt ze. Ze zet de spin in de tuin. “Dag spinnetje, zoek maar een vriendinnetje!” Ze zwaait en de kinderen zwaaien mee. De deur gaat dicht en de kinderen spelen verder. Soms hoor je nog even: “Spinnetje, zoek maar een vriendinnetje”.

1.3.5 Een positieve levenshouding

In de dagelijkse groepsbezigheden kunnen altijd situaties ontstaan in de Pedagogisch medewerker en kind interactie of tussen collega's onderling die irritaties met zich mee brengen en waarin wij als mens zijnde in een negatieve houding kunnen vervallen. Een positieve levenshouding, en daarmee dus positieve gedachten begint bij onszelf en geeft ons de mogelijkheid om met negatieve en moeilijke situaties van het leven om te kunnen gaan en er een draai aan geven. Het uitzenden van kleine positieve boodschappen kan al heel wat in beweging zetten en een relatie of interactie na korte tijd verbeteren. Stel je voor welke innerlijke rijkdom jezelf en het kind kan hebben en hoe al deze talenten, capaciteiten vorm gegeven kunnen worden. Een klein kind kan bijvoorbeeld nog onbezorgd en vol overgave genieten. Het treedt de wereld onbevangen en vol vertrouwen tegemoet. Positieve energie kan tot stand komen door zinvolle bezigheden en voldoende bewegingsvrijheid die het kind helpen zijn energie positief te richten, waardoor agressie door verveling of zich niet betrokken voelen vermeden wordt. *Bijvoorbeeld: als een kind niet tot spelen kan komen en in plaats daarvan anderen in hun spel stoort, "mag" het de Pedagogisch medewerker helpen met bijvoorbeeld een huishoudtaakje.* Hierbij is weer de positieve levenshouding van de volwassene belangrijk: Het plezier en de aandacht waarmee die de bezigheden uitvoert werkt voor het kind (en de anderen die dit zijdelings vanuit hun spel oppikken) sterker dan de bezigheid zelf.

Op de grond zitten een paar kinderen met de trein te spelen. Een ander kind rijdt in zijn enthousiasme met zijn houten paard over de rails, waardoor er een verbindingstuk afbreekt. Teleurgesteld brengen ze de kapotte stukken bij de juffie. "Kijk nou eens!" Dan herinnert een van de kinderen zich dat we de vorige keer een ander stuk rail gerepareerd hebben. "Karin, (de pm-er) je moet er een schroef indraaien!", zegt het kind. Samen repareren we de rails en vragen de ruiter 'in de wei' te gaan paardrijden.

We maken samen ook veel plezier. "Jan Huigen in de ton" en "Ik heb een mooie bloemenmand" zijn spelletjes waarbij de kinderen lachend over elkaar heen rollen en dikke pret hebben. Ook het vieren van de jaarfeesten werkt stimulerend. Bijvoorbeeld: in de weken voor Pasen laten we in een tafelspel zien hoe de paashaas op zoek gaat naar de eieren. Vol verwachting zien we uit naar het Paasfeest en groot is de verbazing en de vreugde als de paashaas dan voor alle kinderen eieren meegebracht heeft.

We laten de kinderen in hun waarde, respecteren hun eigenheid, en zoeken naar wat bij hun leeftijd en persoonlijkheid past. Wat voorbeelden: met het ene drukke kind kun je beter gaan tekenen, met het andere ga je zagen en schuren. Is een kind onverhoopt niet of slechts kort af te brengen van zijn storende bezigheden, dan nemen we het even apart, spreken het kort toe: "Ik wil niet dat jij de blokkentoren van Eva omgooit". En bieden iets anders aan, nemen het kind even mee: "Ik zag daar in de kast een boekje over Hansje Stoffel, kom dan gaan we dat samen lezen". Ook hier geldt dat dit vanuit een positieve houding en met aandacht voor het kind gebeurt zodat een algehele positieve sfeer tot stand komt waarvan elk kind in de groep zal profiteren.

1.4 Pedagogische basisdoelen

De door Prof. Dr. J.M.A. Riksen-Walraven opgestelde vier centrale pedagogische basisdoelen zijn opgenomen in de 'Wet Kinderopvang' (VWS 2004). Deze doelen, gebaseerd op het ontwikkelingstaken model van Erikson (1968), zijn tegenwoordig leidend in de kinderopvang in Nederland. In ons beleidsplan zijn de vier doelen

- 1) Emotionele veiligheid
- 2) Sociale competenties
- 3) Persoonlijke competenties
- 4) Overdracht normen en waarden

In principe al in de pedagogische visie verworven in het voorgaande stuk. Ter verduidelijking zullen ze alsnog in de komende paragraaf apart in het licht worden gezet.

1.4.1 Emotionele veiligheid en geborgenheid

Wij willen dat kinderen uitgroeien tot evenwichtige volwassenen, en daarbij hoort ook een evenwichtige emotionele ontwikkeling. Emotionele veiligheid is een voorwaarde om je ergens thuis te kunnen voelen. Dat thuisgevoel proberen we vooral te geven door zo met de kinderen om te gaan dat zij van ons voelen 'we vinden het fijn dat je er bent. We scheppen een omgeving waarin het kind zijn emoties mag en kan tonen en daardoor kan leren met bepaalde emoties van zichzelf en anderen om te gaan. De attitude/houding van de pedagogisch medewerker is speelt hierbij een belangrijke rol.

Het is van belang dat de pedagogisch medewerker zich sensitief opstelt ten opzichte van het kind en het op een respectvolle wijze benadert. De pedagogisch medewerker moet in staat zijn de signalen van het kind op een adequate wijze te zien en te interpreteren en daarna te handelen. Bijvoorbeeld, kinderen die nog heel verlegen zijn, laten we eerst tot zichzelf komen, en kijken of het al toe is aan samen iets doen, door in de buurt van het kind bijvoorbeeld het gebroken wiel van de vrachtauto te gaan repareren. Als je dan iemand nodig hebt om iets vast te houden, wil het misschien wel helpen. We handelen vanuit de gedachte: de wereld is goed zoals zij is, met al haar onvolkomenheden, en problemen zijn er om opgelost te worden. De kinderen worden omringd met liefde en zorg, zodanig dat het hun eigen ontwikkeling niet in de weg staat, maar stimuleert. Als pedagogisch medewerker zorg te dragen voor innerlijke gezondheid

1.4.2 Sociale competenties

Sociale competentie kan gezien worden als een paraplu voor een scala van sociale vaardigheden. Hierbij horen begrippen als samenwerken, kunnen communiceren, zich in een ander kunnen verplaatsen, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, sociale verantwoordelijkheid. De groep, de interactie met leeftijdsgenoten en de interactie met de Pedagogisch medewerker vormen een leeromgeving voor het ontwikkelen van sociale competenties. Ook kunnen de sociale en emotionele ontwikkeling niet los van elkaar gezien worden. Je kunt je emoties alleen ontwikkelen in relatie tot anderen: jij voelt je op een bepaalde manier en je omgeving reageert daarop, of je omgeving geeft jou een bepaald gevoel en jij reageert daarop.

Voorbeelden: We geven de kinderen gelegenheid tot "sociaal spel": er is een poppenhoek, samen spelen in de zandbak en we laten de kinderen zoveel mogelijk elkaar helpen, bijvoorbeeld bij het tafeldekken, of het uit de schuur halen van een "zware" kar. Bij conflicten tussen de kinderen wachten we eerst af in hoeverre ze het zelf aankunnen. Als de situatie niet gelijkwaardig is of uit de hand dreigt te lopen, grijpen we kort in door af te leiden of iets anders aan te bieden: "Daarginds staat nog zo'n kar. Kom, dan gaan we die halen!"

Als het dan toch eens nodig is om een grens aan te geven, is dat maar heel kort, en een lachje of een aai over het hoofd is vaak al genoeg om het weer "goed" te maken. De andere kinderen zien dit en maken zelf ook weer makkelijk vriendjes.

Om de ontwikkeling van sociale competenties te vormen, bevorderen en te versterken is het van belang dat de pm-er alle kinderen op dezelfde wijze behandelt, zonder voorkeuren; de pm-er het kind op een positieve manier benadert; de pm-er op de signalen van kinderen let en op diens behoefte inspeelt; de pm-er aandacht besteedt aan de verschillende emoties van het kind.

1.4.3 Persoonlijke competenties

Persoonlijke competenties beschrijven persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfvertrouwen, flexibiliteit, weerbaarheid, positieve eigenwaarde, zelfstandigheid en creativiteit of het omgaan met verschillende en wisselende situaties. Het ontwikkelen van deze kenmerken stellen het kind in staat problemen adequaat te benaderen en zich zo nodig aan te passen aan veranderingen in hun omgeving.

Het kind kan op die manier zelf leren wie het is, waar zijn krachten en talenten liggen, welke voorkeuren en interesses het heeft en welke vaardigheden in bepaalde situaties nodig zijn. Zelf vaardigheden beheersen is essentieel voor het zelfvertrouwen en ook voor de latere ontwikkeling zoals leren van een vreemde taal, motorische ontwikkeling of cognitieve vaardigheden. Een respectvolle en positieve houding als ook het geven van ruimte om zelf of met elkaar een probleem op te lossen horen bij de houding van de p-m-er.

1.4.4 Overdracht normen en waarden

Kinderen moeten de kans krijgen om zich de waarden en normen, de cultuur eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Dit eigen maken wordt ook wel socialisatie genoemd. Het heeft te maken met het leren wat goed is en wat fout. Dat zit 'm in heel veel ongeschreven regels (omgangsvormen). Maar om het kader voor iedereen (personeel, ouders en kinderen) helder te maken hebben we ook een aantal regels en afspraken opgeschreven. Zo weten we van elkaar waar we aan toe zijn en waar de grenzen liggen. De huisregels zijn opgenomen in het informatieboekje voor ouders; in de werkwijze personeel staan veel regels en afspraken die voor medewerkers gelden, en de afspraken en regels die voor de kinderen gelden communiceren we mondeling: bijvoorbeeld handen wassen voor het eten en nadat je naar de wc bent geweest. Ze staan ook beschreven in de informatiefolder en in de werkinstructies voor personeel, zodat ouders en medewerkers van elkaar weten welke regels voor de kinderen gelden.

De jongste kinderen gaan meestal makkelijk mee in de stroom. Het goede voorbeeld van de leiding wordt nagebootst. Er zijn regels "zo doen we dat hier" die vooral voorgeleefd worden, niet zozeer besproken.

Waarden verbinden ons met idealen

Waarden zijn de idealen die we nastreven en waarmee we ons in de dagelijkse praktijk verbinden. Voor zowel normen als waarden geldt dat de volwassenen het goede voorbeeld geven aan de kinderen. Hieronder gaan we wat dieper in op de waarden die we het belangrijkste vinden voor ons werk.

Aandacht

Voor kinderen is de manier waarop je als volwassene de dingen doet minstens zo belangrijk als wát je doet. Het gaat er in het bijzijn van kinderen om dat je de dingen met aandacht doet. Luisteren naar hun, een verhaal voorlezen, huishoudelijke activiteiten; als het met échte aandacht gebeurt, ontstaat er vanzelf warme betrokkenheid en plezier. De kwaliteit (of moraliteit, zoals sommigen ook zeggen) die we aan ons werk geven wordt overgenomen door de kinderen en werkt zelfs door tot in het lichamenlijk en psychisch welzijn.

1.5 Taalontwikkeling

Het meest fundamentele taalvermogen wordt ontwikkeld in de eerste levensjaren. De opvoedings-situatie en de individuele mogelijkheden van het kind bepalen samen de vaardigheid waarmee het in de groep komt. In deze eerste taalverwerving, onderscheidt men twee ontwikkelingspolen. De taal zelf wordt via de zintuigen vanuit de omgeving opgenomen: taalontwikkeling is in dit opzicht luister-ontwikkeling. Een baby wordt geboren met het vermogen om stemgeluid te herkennen en met de behoefte om met anderen mensen te communiceren. De herkenning van de menselijke stem, vooral melodie en ritme vinden al plaats gedurende de zwangerschap. Na de geboorte communiceert de baby vooral via oogcontact en imiteert zelfs al sommige bewegingen. Het volgen de eerste klanken en geluiden. Overal ter wereld maken baby's dezelfde geluiden onafhankelijk van hun taal. Pas met het zeggen van de eerste woorden vormen lijken de klanken steeds meer op de taal die thuis gesproken wordt. Door klinkers en medeklinker te combineren begint het eerste "brabbelen" waarna de eerste echte woordjes zullen volgen omstreeks de eerste verjaardag of later.

In het leren spreken worden de verworvenheden van de motoriek en het horen van taal gebundeld. Voor de beweging betekent dit dat het kind zijn bewegingen leert beheersen. Het kind richt eerst het hoofd op, leert zitten, staan en tenslotte lopen. Gelijktijdig met het leren lopen (grote motorische beweging), komt er een einde aan het brabbelen en vormt het kind klankbeelden. Deze hebben een betekenis. Met behulp van deze klankbeelden benoemt het kind de dingen om zich heen. Het ervaart tevens dat het begrepen wordt wanneer het zich in de taal uitdrukt. Omstreeks het derde jaar verfijnt de motoriek zich verder: er ontstaat meer coördinatie tussen ogen, handen en vingers. De grote motorische beweging ontwikkelt zich op dezelfde wijze. Het lopen diversifieert zich tot glijden, springen, klimmen, huppelen, enz. Parallel daarmee differentieert de taal. Het kind spreekt de woorden exacter uit, er ontstaan verbuigingen, tijdsvormen, enzovoort. Het driejarige kind kan nu zoveel afstand tot de wereld nemen dat het verbanden kan leggen tussen verschillende dingen en zichzelf. Het gaat zich steeds meer als een persoon beleven en toont dit door 'ik' te zeggen. Men hoort nu uitdrukkingen voor oorzaak- en gevolgrelaties, bepalingen van tijd enz. Op sociaal vlak ontdekt het kind nu de mogelijkheid van een gesprek: als je met elkaar kan spreken, kan je beter samen spelen.

In de taalopvoeding treedt de voorbeeldfunctie van taal in de peutergroep op de voorgrond. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat een baby klanken goed leert beheersen zodat het de betekenis van de woorden goed leert. Aan de voorbeelden van de Pedagogisch medewerker en groepsgenootjes vormt het jonge kind zijn eigen spreken. Het kind richt zijn aandacht niet enkel op de informatie maar evenzeer op alles wat deze informatie begeleidt: gebaren, mimiek, intonatie, stemtimbre, uitspraak. Hierdoor neemt het kind onbewust het karakter, de stemming en de gehele morele houding van de volwassene op. Omdat het jonge kind zich niet uitsluitend toespitst op het verstandelijk vatten van de boodschap, is het luisteren een belangrijk element in de taalopvoeding. In het luisteren wordt de taal volledig beleefd. Ook in het actieve toehoren is de nabootsing aanwezig. Het kind leeft mee met het vertelde en toont dit vaak door onbewust mee te spreken, spieren te spannen, de beschreven of uitgevoerde gebaren mee te doen. Het kind verbindt zich als totale persoon met het gebeuren, waardoor het zich gemakkelijker en langer kan concentreren.

De Pedagogisch medewerker begeleidt en stimuleert de taalontwikkeling van de kinderen door met de kinderen te spreken op hun begrijpbare niveau, veel in beelden te spreken, te zingen en versjes op te zeggen, vingerspelletjes of liedjes met bewegingen en gebaren te doen. De Pedagogisch medewerker tracht een rustige sfeer te creëren zodat er geconcentreerd geluisterd kan worden. Het kind moet als gelijkwaardige gesprekspartner behandeld worden en het moet gerespecteerd worden wat kinderen zeggen. Het initiatief komt bij voorkeur vanuit het kind, maar je kan het aanmoedigen en stimuleren om te laten vertellen.

Door de kinderen spelenderwijs mee te nemen in telspelletjes (zoals rozijnen tellen, kindjes tellen) bewust werken met de jaargetijden, spelletjes spelen waarin vormen, kleuren, dagen, maanden seizoenen centraal staan, wordt automatisch bijgedragen aan de taalontwikkeling van het kind. Een ander aspect van taalontwikkeling is muziek en zingen. Door muziek dringt de taal weer anders, makkelijker binnen, ritmisch zeggen van de versjes. Kinderen, en vooral jonge kinderen houden van muziek maken en zingen. Het kind krijgt plezier door de klank in de taal en in de mogelijkheden zich uit te drukken.

De voertaal op de Vlinderboom is Nederlands. Kinderen die Nederlands niet machtig zijn of thuis een andere taal spreken worden door de Pedagogisch medewerker in de Nederlandse taal aangesproken, waardoor de Nederlandse taalontwikkeling gestimuleerd wordt.

1.6 Leefomgeving

De groepsruimte

De groepsruimte is rustig. Onnodige prikkels worden zoveel mogelijk geweerd: er hangen mooie platen, kunst aan de muren, zachte tinten op de muren, gordijntjes houden het gebeuren buiten, het kleurgebruik is niet overheersend en het spelmateriaal is weinig voorgevormd. Er is voldoende ruimte om flink te bouwen en buiten te spelen en er zijn hoekjes om je even terug te trekken. Het speelgoed nodigt uit tot eigen activiteit en fantasie. De ene dag wordt er met de planken en kisten een brandweerauto gebouwd, de andere dag een glijbaan. Het speelgoed dat wordt aangeboden geeft alle mogelijkheden om hun fantasie en creatieve vermogen te prikkelen waardoor het spel één groot feest wordt voor het kleine kind. We laten de kinderen zoveel mogelijk hun eigen spel spelen en sturen alleen bij wanneer dat nodig is.

De huiselijke, verzorgde omgeving, waarin alles zijn eigen vertrouwde plaats heeft, geeft de kinderen een gevoel van geborgenheid. Door dit gevoel van veiligheid komt het kind tot spelen. Eenvoudige middelen zijn voldoende om de fantasie en het spel in gang te zetten. Speelgoed van natuurlijke materialen, zoals hout, katoen, zijde, wol, stenen, schelpen, zand, water, dennenappels enz. bieden onbeperkte speelmogelijkheden en nodigen de peuters uit hun fantasie te gebruiken. Zij bevorderen de fantasie meer dan ingewikkeld geconstrueerd speelgoed of mechanisch bewegende beelden en geluiden.

1.7 Activiteiten

Vertrouwde thema's en handelingen uit de belevingswereld van het kind geven aanleiding tot de bewegingen: bij voorkeur een herhaalsprookje, beelden uit de natuur in samenhang met de seizoenen; een gebeurtenis uit de jaarfeesten of jaargetijden. Muziek en/of de gesproken taal ondersteunen de bewegingen.

Huishoudelijke activiteiten

In de eerste plaats zijn deze activiteiten belangrijk in het kader van het gezinsvervangende aspect van de groepswerking. Niet alleen de houding van de Pedagogisch medewerker en de inrichting van de ruimte dragen bij tot het zich geborgen voelen, ook de aard en de kwaliteit van de activiteiten bepalen de sfeer. Huishoudelijke activiteiten kunnen omschreven worden als activiteiten die een verzorgend en veelzijdig karakter dragen. De belangrijkste aspecten in de ontwikkeling van jonge kinderen: beweging, schepping en nabootsing worden door deze activiteiten ondersteund en gevormd.

Iedere huishoudelijke activiteit biedt haar eigen specifieke mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en waar nodig het individuele kind een extra ondersteuning te bieden.

Mogelijke activiteiten in het huishouden:

Bakken en koken: broodjes bakken
                              appelmoes koken
                              pannenkoeken bakken
                              koekjes, appelflapjes bakken

Vegen: de vloer of bij de zandbak of de bladeren

Afwassen, afstoffen

Plantjes binnen en buiten watergeven

De was vouwen

1.8 De speelhoeken

1.8.1 De huishoek/winkelhoek

In iedere speelruimte is een 'speelhuisje' aanwezig. Dit is bij uitstek de plek waar het nabootsspel wordt gespeeld. Hoe meer pm-ers er in de groep huishoudelijke taken vervullen en zo nu en dan koken en bakken, hoe meer dit nabootsspel zal optreden. Natuurlijk hoort er ook een keuken met bijbehorende materialen bij de huishoek.

Ook het winkeltje kan gerekend worden tot de huishoek door de relatie tot het spel waarbij alle huishoudelijke activiteiten aan de orde zijn: voor de poppen zorgen, schoonmaken, koken en dus ook boodschappen doen. In het winkeltje kan op speelse wijze worden geteld, gemeten en gewogen.

1.8.2 De voorleeshoek

Voorlezen en - met de kleinsten - samen een prentenboekje kijken, behoort tot de dagelijkse aandachtsgebieden. De in de groepen aanwezige boeken zijn allemaal geselecteerd op beeld- en taalgebruik dat voldoet aan de onder het kopje taalontwikkeling genoemde eisen. De boekenvoorraad in de groepen is altijd afgestemd op het seizoen en past zo veel mogelijk binnen de gekozen thema's. De kinderen mogen zelf passende boeken kijken en 'lezen', waarbij respectvol omgaan met de boeken hoort tot de voorbeelden die de kinderen krijgen.

Behalve taalverrijking kan voorlezen ook gelegenheid bieden op onnadrukkelijke en beeldende manier te tellen.

1.8.3 De bouwhoek

Manden met blokken in allerlei soorten en maten, houten constructiespeelgoed, kleurige houten puzzelstukjes, houten dieren maar ook de houten treinrails en treintjes, bruggen, auto's, garage e.d. horen in de bouwhoek.

Construeren gebeurt met name in deze hoek. De bouwhoek biedt ook ruimschoots mogelijkheden voor het opdoen van reken -en wiskunde -ervaringen. Daarbij gaat het op deze jonge leeftijd niet over cijfers, maar over het leren omgaan met de ruimte en met ruimtelijke vormen en over het spontaan vergelijken van lengte, breedte, gewicht en inhoud.

Zodra een kind zijn handjes niet meer nodig heeft om te staan of te lopen, kan het zich vrij in de ruimte bewegen en kan het die ruimte ook ervaren. Het kan handelen in de ruimte en leert zich erin te oriënteren. Vanaf dat moment kan het kind gevoel voor vorm en vormverandering ontwikkelen.

Als er enig ruimtelijk inzicht is verworven, kan het kind daar ook de wonderen van beleven. Dat zal zijn spel een extra dimensie geven. De bouwhoek biedt daartoe ruimschoots mogelijkheden.

Het gaat er vooral om dat er beweeglijk en speels met vormen en getallen wordt omgegaan. Dat een kind mag ontdekken. Tellen is geen taboe, maar gebeurt niet schools. Eenvoudig 'tellen' komt vanzelf harmonisch aan bod in allerlei liedjes en opzegversjes, waarvan er een groot aantal is geïntegreerd in de speel-sfeer-leerthema's.

Het goed waarnemen van het spel in de bouwhoek kan de pm-er een schat aan materiaal opleveren t.a.v. de verschillende spelvormen, zoals; het leggen van series, stapelen, afbakenen van ruimtes met hekjes, ordenen op grootte, op kleur etc.

1.8.4 Het atelier

In het atelier leren kinderen omgaan met allerhande materialen (manipuleren). Dat kan knutselmateriaal zijn, maar ook gewoon bladeren of ander organisch materiaal. Het atelier bestaat uit een lage tafel, stoeltjes en een open kast waarin het materiaal op pakhooft voor de kinderen staat uitgestald. Naast de voor de hand liggende materialen als verf, lijm, kwasten papier etc. zullen daar ook altijd aan het seizoen gerelateerde materialen liggen als schelpen, wol, veren, herfstbladeren, bolsters, etc. alsook de specifieke 'vrijeschoolmaterialen' als bijenwaskrijt en zijdevloei e.d.

In het atelier zijn de kinderen vrij om te pakken wat ze willen en worden ze aangemoedigd om vrij te kiezen uit het rijke aanbod. Het gaat in deze activiteit altijd om het vrije creatieve proces met het materiaal. Er is geen resultaatgerichtheid, er wordt niet gestuurd. Ieder kind doet met het aangeboden materiaal wat het zelf wil ontdekken. Het aanbod hangt mede samen met het thema van de week. Op sommige locaties is het atelier al goed opgezet, op sommige locaties worden de knutselactiviteiten aan de grote tafel aangeboden.

1.8.5 Het sensopathisch atelier

Zintuigspel is het gericht bieden van zintuigervaringen, vooral van tastervaringen.

In de antroposofische kinderopvang is de harmonieuze ontwikkeling van de zintuigen een centraal thema dat dagelijks op verschillende manieren aandacht krijgt. Daarbij is de tastzin bij jonge kinderen misschien wel het belangrijkste zintuig en de harmonieuze ontwikkeling daarvan essentieel voor het lekker-in-zijn-vel zitten van het kind. Wij spelen daarop in door bij ieder seizoen of jaarfeest suggesties te voegen voor een zintuigspel. Uiteraard zal daarbij uitsluitend worden gewerkt met natuurlijke materialen omdat die de meest gedifferentieerde zintuigervaring geven. Maar de aandacht voor de zintuiglijke ervaringen zal zich uiteraard niet beperken tot het voelen van materialen, maar het zal de hele dagelijkse omgang van de kinderen met hun omgeving doortrekken. Specifiek aandacht voor de tastzin wordt geboden in het sensopathisch atelier. Hier worden verschillende natuurlijk materialen aangeboden al naargelang het weekthema en het seizoen. De tastzin en de fijne motoriek worden hierbij aangesproken.

1.8.6 Het buitenspel

Het buitenspel neemt een belangrijke plaats in, daar kunnen de kinderen voortdurend in aanraking komen met een veelheid aan zintuiglijke indrukken. Het ervaren van zon of vrieskou op je wangen, het spelen met zand, (regen)water, bladeren, takken en bolsters, het luisteren naar de wind, het getik van regen, het zien van de wolken en de kleur van de zomerbloemen – het levert allemaal intense en oergezonde zintuiglijke gewaarwordingen op. In de ochtendverhalen wordt de kinderziel geopend voor deze indrukken.

Plassen, wassen, neuzen poetsen

Kinderen worden in de peutergroep verschoond of gaan naar de WC. Voorbeelden van hoe we hiermee om willen gaan: wanneer de Pedagogisch medewerker van al deze dingen een feest weet te maken door niet te praten maar een liedje in te zetten zullen alle kinderen van een groep dit als vanzelf beschouwen en er geen angst voor krijgen. Ook het schoonmaken van een snotneus is in dit gebeuren een belangrijk ritueel waar je niet ongevraagd een zakdoek in iemand zijn gezicht drukt maar met een lied aan kunt kondigen dat je graag een snottebel wilt afvegen. Het persoonlijke contact tijdens het verschoonen van een luier is voor ieder kind van groot belang. Je richt je volledig op het te verschoonen kind en praat of zingt er mee.

1.9 Jaarfeesten

Het jaar kent ook een ritme. Hier wordt aandacht aan besteed met de jaarfeesten. Deze feesten geven de verbondenheid met natuur en cultuur weer. De jaargetijden weerspiegelen zich in verhalen, liedjes, spelletjes, activiteiten en de aankleding van de groepsruimte waar de jaarfeesttafel een prominente plaats inneemt. We leven naar zo'n feest toe, vieren het samen, zingen veel liedjes erover, al is het nog zo simpel (bellen blazen met Hemelvaart) en genieten nog wat na. We proberen de kinderen het specifieke, zonder er de nadruk op te leggen, van dat feest, de sfeer, dat jaargetijde te laten beleven. De groepsruimte wordt steeds aangepast aan het feest: met takken, bloemen, kransen. Op de *seizoenstafel* zien we hetzelfde proces in een meer "landschappelijke" vorm: herfstbladeren, kastanjes en een eekhoorn in de boom; een vijver met kikkers en schelpen. We zingen de liedjes van het seizoen, er komen nieuwe liedjes bij, de oude worden minder gezongen en langzamerhand "vergeten". Bij de

peuters vieren we sommige jaarfeesten alleen met de kinderen en sommige met de ouders erbij maar het kind staat altijd centraal. De drie feesten; Sint Maarten, Advent en sint Jan als zomerfeest vieren we met de ouders samen. We laten ons aan de hand van de feesten meenemen door het jaar, van herfst naar winter, van lente naar zomer, en ervaren dat ieder seizoen, ieder feest, zijn eigen unieke waarde heeft.

Peutergroep jaarfeesten worden voorbereid en gevierd in de groep:

- Michaels feest, oogstfeest 29 september, oogst delen.
- St. Maarten, 11 november, er wordt een knol uitgehold waar een lichtje in komt
- Advent, advent spiraal lopen
- Sint Nicolaas, schoen zetten, de ouders maken een cadeautje
- Kerstmis, kerstmaaltijd,
- Driekoningen, 6 januari, driekoningenbrood
- Maria Lichtmis, lichtjesfeest 2 februari, de kersttijd wordt afgesloten.
- Palmpasen, de week voor Pasen. Broodhaantjes bakken, Palmpasen stok op de groep
- Pasen, paasmaaltijd, eieren zoeken
- Pinksterfeest met pinksterkransen
- St. Jansfeest, zomerfeest 24 juni, spelletjes, picknick en bloemenkransen in het haar.

Tijdens de dag worden deze feesten voorbereid met de kinderen door middel van gezamenlijke activiteiten. Bij sommige jaarfeesten worden de ouders bij uitgenodigd. Dit wordt bekend gemaakt op het prikbord of via de nieuwsbrief die per mail wordt toegezonden.

1.11 Voeding

Gezonde voeding draagt bij aan de gezondheid van kinderen. Door de Vlinderboom wordt bewust gekozen voor biologische en biodynamische voedingsmiddelen waarvan de grondstoffen hun levenskwaliteit behouden hebben, doordat ze op natuurlijke wijze zijn geteeld en bewerkt.

De 10 Gouden eetregels van de Vlinderboom:

1. **Geen geraffineerde suikers of wit-melen.** Deze zorgen voor pieken en dalen in de bloedsuikerspiegel, waardoor kinderen heel druk of juist heel sloom worden.
2. **Goede vetten** uit notenpasta's, pindakaas, boter en oliën. Fijne brandstoffen zorgen voor een verzadigd gevoel en een geleidelijke afgifte van energie. Daarnaast zijn zij ook goed voor de ontwikkeling van de hersenen.
3. We streven naar voeding die **zo min mogelijk bewerkt** is; voeding zonder toevoegingen als geur-, kleur- en smaakstoffen, de producten zo vers en puur mogelijk.
4. **Home-made.** Zoveel mogelijk zelfgemaakte producten, zoals brood, soep, appelmoes of een pannenkoek. De kinderen helpen daarbij mee met het bereiden van de maaltijd. Zo leren zij waar hun eten vandaan komt.
5. Wij bieden **100% biologische - en streven naar biologisch-dynamische voeding.** Dit betekent geen kleur- en smaakstoffen, pesticiden, gifstoffen en antibiotica. Biologische voedingsmiddelen hebben een hogere voedingswaarde en daarnaast is biologische landbouw goed voor natuur en milieu.
6. Wij houden van **Water!** Kinderen krijgen genoeg suikers binnen. Daarom leren wij hun om water en lauwwarme thee te drinken. Er wordt bij de BSO naast thee of water ook diksap bij het sap moment aangeboden. Tijdens de lunch krijgen onze kinderen daarnaast volle melk.

7. **Fruit en groenten.** De peuters eten 's morgens samen fruit, op de BSO in de namiddag. Bij de lunch geven wij aan de kinderen ook rauwkost, of een kopje zelfgemaakte soep. Deze zitten allemaal vol met vezels, vitaminen en mineralen.
8. **Tussendoortjes met voedingswaarde.** De kinderen krijgen geen snoep, wel geven wij hun fruit, rijstwafel met bv. pindakaas of volkoren brood. Dit zorgt voor een gebalanceerd energieniveau.
9. **Samen aan tafel!** Wij hebben vaste eetmomenten waarop de kinderen samen eten. Het is een rustmoment van de dag, waarop wij even stil staan bij de herkomst van wat er op tafel staat. Dit is iedere keer weer een feestje!
10. We volgen zoveel mogelijk de **seizoenen** met het aanbod van groente en fruit.

Voeding en allergieën

Met ouders wordt overlegd hoeveel en wat hun kinderen wel of niet mogen eten. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan kinderen met allergieën. Kinderen die allergisch zijn nemen naar de BSO en peutergroep hun eigen voeding mee, maar alleen als het kind een speciaal dieet heeft. Als een kind iets niet lust overleggen de pedagogisch medewerkers met de ouders wat het kind dan wel mag eten.

Snoep

Kinderen krijgen in principe geen snoep: alleen als sprake is van een speciale aanleiding, zoals een traktatie of een ander feestje. De traktaties willen we dan ook graag zoveel mogelijk suikervrij houden. Voor inspiratie en tips kan je bij de pedagogisch medewerkers terecht. De pedagogisch medewerkers zullen erop toezien dat er respectvol met eten omgegaan wordt.

Eetritme peuters

In de ochtend wordt fruit aangeboden, aan het einde van de ochtend wordt een boterham of een eigen gebakken broodje aangeboden.

Bij de maaltijd wordt er gedronken, bv. water of thee. Als er brood gegeten wordt dan wordt bij voorkeur de eerste boterham met hartig beleg gegeten, eet een kind meer boterhammen dan kan er gekozen worden voor zoet beleg. De pedagogisch medewerkers houden bij wat en hoeveel een kind eet.

2. Medewerkers

2.1 Algemeen

De Vlinderboom heeft een team van gekwalificeerde en betrokken medewerkers. De pedagogische doelstelling van de Vlinderboom staat centraal in het werk met de kinderen. De liefdevolle relatie met ieder kind zorgt voor een veilige en vertrouwde opvang. Elk kind is uniek en vraagt dus om gezien te worden. Dit vereist pedagogische kennis en inzet om steeds te zoeken naar de juiste aanpak en eigen houding. Dit vragen we van pedagogische medewerkers.

2.2 Opleidingseisen

Alle Pedagogisch medewerkers zijn gekwalificeerd voor de kinderopvang. Alle medewerkers zijn in bezit van een VOG en staan aangemeld bij het Personen Register en zijn gekoppeld aan de Vlinderboom.

2.3 Vaste dagencombinaties

Pedagogisch medewerkers werken 2, 3, 4 of 5 dagen. Dit zijn vaste dagencombinaties van de ma-do of di-vrijdag. Wij doen dit om kinderen en ouders zo veel mogelijk vaste gezichten in de opvang te geven.

2.4 Taken van de pedagogisch medewerkers

- De Pedagogisch medewerkers hebben als hoofdtaak het begeleiden en verzorgen van de groep kinderen op een wijze die overeenkomt met de uitgangspunten van de Vlinderboom.
- De Pedagogisch medewerkers zorgen voor het tijdig openen en afsluiten van de groepsruimte. Tevens zorgen zij voor het opruimen en schoonhouden en aankleden van de groepsruimten en het meubilair.
- De Pedagogisch medewerkers dragen zorg voor de bestelling van verbruiksmaterialen en eten voor de groep.

Taken van de *pedagogisch* medewerker naast de groep

Iedereen heeft naast het werk op de groep een of meerder kleinere taken op de Vlinderboom. Deze verdelen we met zijn allen onderling en we spreken af wie ervoor verantwoordelijk wordt. Deze taken zijn;

1. Jaarfeesten voorbereiden,
2. Nieuwsbrief schrijven voor de ouders per jaarfeest
3. Organisatie thema- en ouderavonden 2x per jaar
4. In het atelier de materialen bijhouden, bijvullen, knutselmateriaal verzamelen (denk ook aan natuurlijk knutselmateriaal t.b.v. sensopatisch atelier, voelbak)
5. Boekenkast beheren; lijst bijhouden t.b.v. boekenkast, wens doorgeven voor sint cadeau
6. Materialen, reparaties speelgoed, klein speelgoed maken
7. Jaartafel aankleding, materialen verzamelen, organiseren om te maken
8. Muziek: Liedjes verzamelen in een map, en voor het team, per thema nieuwe liedjes, activiteiten met muziekinstrumenten voorbereiden
9. Koken/ voeding; recepten verzamelen, wat is wanneer geschikt met de seizoenen/jaarfeesten om te koken met de kinderen? (2-4jr) Een ideeënboek aanleggen van recepten maar ook over ingrediënten, smaakbeleving en bereiding samen met de kinderen.
10. Het voeren van kennismakingsgesprekken met nieuwe ouders
11. Het houden van oudergesprekken van de kinderen die 3,9 jaar zijn
12. Het maken van observaties en verslagen voor de ouders en kleuterjuffen

2.5 Werkoverleg

Eens per maand wordt er groepsoverleg gevoerd met de leidinggevende en de pedagogisch medewerkers. In het overleg worden de gang van zaken besproken op de groep, het pedagogisch

handelen hierin vanuit de antroposofische visie, beleidszaken, jaarfeesten en onderlinge samenwerking, organisatorische zaken en het contact met de ouders.

Eens per twee à drie maanden wordt er teamoverleg gevoerd op de locatie met de pedagogisch medewerkers van de peutergroep en BSO met de leidinggevende.

2.5.1 Werkbegeleiding

De leidinggevende is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken met de collega's en is aanspreekpunt op de locatie voor ouders en de school. Zij beantwoordt de mail, werkt nieuwe medewerkers en stagiaires in, regelt het rooster en inval en de evaluatiegesprekken van medewerkers, houdt de kas bij, maakt de nieuwsbrief voor ouders en coördineert de activiteiten- en vakantieplanningen en heeft contact met de oudercommissie. Zij houdt toezicht op, beoordeelt en geeft feedback op de uitvoering van de werkzaamheden van de pedagogisch medewerkers.

De medewerker personeel en organisatie adviseert over interne bedrijfsvoering en ondersteunt de leidinggevende en draagt bij aan het personeelsbeleid.

De beleidsmedewerker/ directielid werkt aan het pedagogisch en praktisch beleid en helpt mede om de antroposofische pedagogiek te implementeren.

2.5.2 Handboek voor Pedagogisch medewerkers

De Pedagogisch medewerkers krijgen allemaal een Handboek Personeel Algemeen waarin zakelijke en organisatorische zaken staan vermeld als arbeidsvoorwaarden voor het functioneren bij de Vlinderboom. Daarnaast is er ook een locatie specifiek handboek met facilitaire gegevens over de locatie.

2.6 Omgang met collega's

Uitgangspunt de Vlinderboom is een open, platte organisatie. We streven naar: constructieve feedback, een open houding naar elkaar. In het 'Handboek Personeel Algemeen' staat onze visie over respectvolle omgang uitgebreid beschreven.

2.7 Pedagogisch coach en de beleidsmedewerker

Coachen is een cultuur van reflectie en zelfreflectie verzorgen

Ieder kind is een unieke persoonlijkheid die zijn eigen unieke levensweg gaat en op die manier iets zinnigs bijdraagt aan de wereld. Daarom is *het kind het uitgangspunt* van onze pedagogische ideeën en creëren wij een opvoedingscontext waarin de authentieke eigenheid van elk kind tot zijn recht mag komen.

Net zoals we aansluiten bij het unieke kind, sluiten we bij het pedagogisch coachen ook aan bij de individuele medewerker. De pedagogisch coach zorgt voor een veilige bedding voor de medewerker om zo het beste potentieel uit de medewerker te kunnen halen. Door bewustzijn op het handelen te leggen en niet op de persoon, wordt de authenticiteit van de Pedagogisch Medewerker (Pm-er) vergroot. Er wordt aangesloten op de individuele kwaliteiten, hiermee wordt de PM-er in haar kracht gezet, hiermee komt de Pm-er in een stroom van ontwikkeling. Wij waarderen de PM-er, we luisteren naar ze, we bekrachtigen ze en kijken mee waar ze tegen aan lopen. We betrekken ze bij alle facetten van de opvang. Dit straalt door in de samenwerkingen. Collega's krijgen meer zicht op kwaliteiten van hun collega's. Mensen voelen dan echte zingeving in hun werk: Ik draag iets bij.

De pedagogisch coach fungeert als spil tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering hiervan. De leidinggevende speelt hierbij ook een rol van toetsing van beleid naar praktijk. In werkoverleggen

wordt regelmatig de praktijk geëvalueerd en opnieuw afspraken over gemaakt. De leidinggevende koppelt de evaluatie terug naar de beleidsmedewerker, die evt. het beleid bijstelt. De pedagogisch coach begeleidt, coacht en stimuleert het ontwikkelproces van de medewerkers op pedagogisch gebied.

Iedere Pm-er is zelf verantwoordelijk voor haar eigen ontwikkeling. Iedere Pm-er maakt haar eigen persoonlijk ontwikkelplan, noteert en formuleert haar eigen leerdoelen, deze worden aan de coach gestuurd zodat die vooraf hiervan kennis neemt. Waar wil men nog meer in leren? De medewerker heeft het vermogen om te reflecteren op zichzelf.

De coach geeft ook terugkoppeling in de vorm van een verslag, deze wordt ook aan de leidinggevende gegeven, zodat die kennis mee wordt genomen in het verdere ontwikkelproces van de Pm-er in de dagelijkse praktijk. Uit de coach gesprekken en evaluatie gesprekken wordt de scholingsbehoefte gehaald. De coach verzamelt alle leerdoelen van de individuele medewerkers en scholingsbehoefte in het jaarverslag en deelt die met de directie. Twee tot drie keer per jaar worden er dan scholingsworkshops aangeboden.

Welke mensen werken aan beleid en pedagogische coaching?

De coaching voor locaties Haarlem, Zaandam, BSO Amsterdam wordt verzorgd door Saroj Prior en tijdelijk vervangen door Monique. De coaching voor de VE peutergroepen Alkmaar/Oudorp/Amsterdam/Zaandam en de BSO groepen van Alkmaar/Oudorp wordt verzorgd door Monique Rijnen.

Marika Groenewegen en Monique Rijnen zijn de beleidsmedewerkers die het beleid Vlinderboom breed vormen. Marika draagt de visie en missie uit en borgt de antroposofische pedagogiek.

Waar wordt naar gekeken bij de coaching on the job?

- Hoe spreekt de collega de kinderen aan?
- Hoe is haar houding naar kinderen ouders, collega's?
- Hoe zet een collega een nieuwe situatie in?
- Hoe zie je de antroposofische pedagogiek terug?

Daarna krijgt de collega een gesprek, daarin komt naar voren:

- De collega krijgt terug wat er is gezien
- Wat er goed gaat en kan uitgebreid worden en wat kan beter?
- We kiezen leerdoel (-en) en maken deze SMART
- Wat is de eerste stap en hoe ga je dat doen?

In het handboek voor Personeel staat het functieprofiel van pedagogisch coach.

Urenverdeling: Jaarlijks worden alle PM'ers geobserveerd en hebben ze minimaal een gesprek met de pedagogisch coach. We hanteren de richtlijn van 10 coaching uren per FTE. Jaarlijks worden alle pm-ers 1 à 2 keer geobserveerd en hebben ze 1 à 2 keer een gesprek met de pedagogisch coach. Daarnaast bieden we ieder team 2-3 workshops en intervisie aan.

Jaarlijks wordt er per locatie 50 uur aan beleid ontwikkeling besteed door de beleidsmedewerker. De VVE coach besteed 4 uur per week aan begeleiding en beleid rondom de VVE groepen.

2.8 Inval

Bij ziekte of vakantie proberen we zoveel mogelijk Pedagogisch medewerkers van het team flexibel in te zetten, dit zijn dan vertrouwde gezichten voor de kinderen. Anders zetten wij één van onze invalkrachten in. Dit zijn gediplomeerde pedagogisch medewerkers.

In geval van ziekte of andere omstandigheden waardoor de pedagogisch medewerker niet in staat is haar groep te draaien moet zij zo spoedig mogelijk de leidinggevende bellen zodat zij vervanging kunnen regelen en ook je collega bellen waarmee je zou werken.

De vaste invalkracht komt minimaal tweemaal per jaar een dagdeel op de groep om met de kinderen bekend te zijn. Het moment waarop dit het beste plaats kan vinden wordt in onderling overleg bepaald.

2.9 Stagiaires

We bieden stageplaatsen aan pedagogisch medewerkers in opleiding (BOL of BBL). Deze studenten komen meestal via de school voor Antroposofische Kinderopvang (schoolVAK) uit Utrecht.

We willen graag toekomstige pedagogisch medewerkers opleiden om het personeelsaanbod op peil te houden. Er is een apart stage/BBL-beleid voor stagiaires en BBL-ers, die wordt bij aanvang stage overhandigd. De stagiaire vervult een voorbeeldfunctie voor kinderen. Denk daarbij aan de huis regels voor kinderen. (Let ook op o.a. taalgebruik en gedrag). Er is de mogelijkheid dat aan de stagiaire gevraagd wordt een activiteit of buitenspel zelfstandig te begeleiden, dit is afhankelijk van de opleiding en de bekwaamheid van de stagiaire. De stagiair geeft ondersteuning aan de pedagogisch medewerker. De stagiaire helpt de pedagogisch medewerkers bij praktische uitvoer van de klusjes (tafel dekken en afruimen na de maaltijd, schoonmaken, afwasmachine inruimen na elke fruit/brood maaltijd). Pedagogische ondersteuning betekent dat de stagiaire de begeleider(s) van de kinderen volgt in hun pedagogische begeleiding van de kinderen in de groep. De stagiaire is zich hierbij bewust van haar rol in de groep.

Stagiaires gaan met pedagogisch medewerkers mee met uitjes als ondersteunende volwassenen. Stagiaires worden begeleid door de leidinggevende of ervaren PM'er van de locatie. Er worden voldoende evaluatiemomenten genomen. Tijdens deze momenten zal de stagiaire op een positief kritische wijze geëvalueerd worden en aanwijzingen krijgen om eventuele aandachtspunten te verbeteren. Naast de "officiële" evaluatiemomenten (meestal bepaald door de school) kunnen er evaluatiegesprekken worden gehouden tussen de stagiaire en de stagebegeleider. De frequentie hiervan worden bepaald door de stagiaire en de stagebegeleider, ongeveer 1x maand. Voor de eind evaluatie overlegt de stagebegeleider met het team van Pm-ers om zo te komen tot een weloverwogen eindoordeel.

Voor BBL stagiaires wordt een ontwikkelplan bijgehouden, met evaluaties en ontwikkeldoelen. De inzetbaarheid als PM wordt mogelijk in het verloop van de studie in afstemming met studie coördinator, leidinggevende en begeleider. Bij calamiteit, ziekte of vakantie kan de BBL-er formatief ingezet worden op de groep. De BOL stagiaire kan alleen in laatste stadium studie ingezet worden mits zij/hij een arbeidsovereenkomst heeft.

2.10 Opleidingsplan

Kinderopvang is een vak en bij vakmanschap hoort scholing en opleiding. De kinderopvang professionaliseert door de aandacht voor de ontwikkeling van beroepskrachten.

De opleiding voor Sociaal Pedagogisch Werker niveau 3 geldt als de gangbare startkwalificatie voor het werken in de kinderopvang. Dit is een driejarige opleiding. Ook andere opleidingen kunnen voldoen, enerzijds de opleidingen die voldeden voor het werken in de kinderopvang voordat de SPW3 opleiding bestond, anderzijds veelal hogere opleidingen uit de agogische richting, zoals de SPW4 opleiding sociaal cultureel werker, of HBO cultureel werk. Bij twijfel of een opleiding voldoet kan of dient een werkgever dit voor te leggen bij het FCB, kinderopvang-werkt.nl.

De Vlinderboom heeft een opleidingsplan dat is te vinden in het Handboek Personeel, hierin beschrijven wij hoe we de ontwikkeling van onze medewerkers door opleidingen bevorderden. Het opleidingsplan voldoet tevens aan Artikel 9.1 van de Cao Kinderopvang.

3. Ouders

3.1 Betrokken ouders

Ouders zijn een belangrijk onderdeel van kwalitatieve kinderopvang. Een goede relatie tussen ouder en Pedagogisch medewerkers is van grote waarde voor het kind. Die voelt dan de samenhang en kan zich daar veilig in voelen.

De inzet en interesse van ouders is daarbij van belang. De Vlinderboom nodigt ouders uit om samen met de kinderen verschillende jaarfeesten mee te vieren.

3.2 Aanmelding- en plaatsingsprocedure

De Vlinderboom heeft ten aanzien van toelating en plaatsing van kinderen de volgende onderdelen beschreven:

5.2.1 Aanmelding

5.2.2 Regels ten aanzien toelating en plaatsing

5.3 Betaling

5.3.1 Tarieven

5.3.2 Betalingsvoorwaarden

3.2.1 Aanmelding

- Aanmeldingen geschieden via het inschrijfformulier op onze website waarop alle persoonlijke gegevens, gewenste opvang en opvangdagen ingevuld kunnen worden.
- Wij sturen daarop een aanmeldingsbevestiging.

3.2.2 Regels ten aanzien toelating en plaatsing

- Inschrijven is mogelijk zodra je kind geboren is. Advies: meld je kind ook gelijk bij school aan, er zijn mogelijk wachtlijsten.
- Aanmeldingen geschieden via het inschrijfformulier op onze website waarop alle persoonlijke gegevens, gewenste opvang en opvangdagen ingevuld kunnen worden.
- De aanmelding wordt door de Vlinderboom definitief gemaakt door het digitaal opsturen van een contract.
- Aanmeldingen worden op volgorde van datum van inschrijving behandeld.
- Voorrangscriteria zijn:
Kinderen van personeel en schoolpersoneel,
Kinderen van wie een oudere broer/zus al bij de Vlinderboom geplaatst is,
Kinderen die komen van een andere instellingen met een antroposofische inslag.
- Plaatsing is mogelijk bij de peutergroep van minimaal 2 tot 4 jaar
- Peutergroep: plaatsing geschiedt voor een aantal ochtenden per week en kan ook op woensdag voor 1 ochtend zijn.
- Voor de vierde verjaardag wordt overleg gevoerd met de ouders over het moment om naar de kleuterklas en BSO te gaan. Na de vierde verjaardag van een kind wordt in principe de plaatsing beëindigd op de peutergroep.
- Na de peutergroep wordt er de mogelijkheid geboden om door te stromen naar de BSO indien er plek is. Wij adviseren om direct al in te schrijven voor de BSO bij plaatsing op de peutergroep.
- Plaatsing kan op iedere dag van de maand gebeuren.
- Een aanbod kan één keer geweigerd worden, na een tweede weigering komt het kind onderaan de wachtlijst te staan.
- Plaatsing van kinderen met een medische en/of sociale indicatie geschiedt alleen na overleg met de Pedagogisch medewerkers en de leidinggevende.
- Plaatsing is pas definitief wanneer het plaatsingscontract, volledig ondertekend, binnen 5 werkdagen na datum van bevestiging door de Vlinderboom is ontvangen. Wanneer het

ondertekende plaatsingscontract niet binnen deze termijn door de Vlinderboom is ontvangen komt de aanvraag te vervallen.

- Zodra we een kind kunnen plaatsen wordt in overleg met de ouders een digitaal plaatsingscontract toegestuurd. Wanneer de Vlinderboom het contract volledig ondertekend retour ontvangen heeft, is de plaatsing definitief.
- Vanaf het moment van ondertekening van het plaatsingscontract tot de ingangsdatum van de opvangovereenkomst, hebben de ouders de mogelijkheid de overeenkomst te annuleren. Hiervoor zijn annuleringskosten verschuldigd en bedraagt de verschuldigde betaling van één maand.
- Vanaf het moment van ondertekening van het plaatsingscontract tot één maand vóór de ingangsdatum van de opvangovereenkomst, hebben de ouders de mogelijkheid de overeenkomst kosteloos te annuleren. Hierna zijn annuleringskosten verschuldigd gelijk aan het bedrag van één maand opvang.
- De administratie geeft de plaatsingsgegevens door aan de Pedagogisch medewerkers van de groep waar het kind geplaatst wordt.
- De ouders worden uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek door de Pedagogisch medewerker.
- Ouders dienen voor de kennismaking het online vragenformulier in te vullen.

3.3 Betaling

Plaatsing kan op iedere dag van de maand gebeuren, facturatie gaat echter in per eerste dag van de maand (plaatsing in de eerste helft van de maand) of de vijftiende van de maand (bij plaatsing in de tweede helft van de maand).

3.3.1 Tarieven

- Voor actuele tarieven verwijzen wij naar de website: www.devlinderboom-opschool.nl/home/oudorp/peuters/#tarieven
- Ouders met een dubbel gezinsinkomen krijgen via de toeslagen van de Rijksoverheid een gedeelte van de kosten naar rato van het inkomen vergoed
- Ouders met een enkel gezinsinkomen krijgen via een subsidieregeling van de gemeente de kosten naar rato van het inkomen vergoed.

3.3.2 Betalingsvoorwaarden

Per maand worden de facturen verstuurd. Betalingen geschieden uitsluitend via automatische incasso. Facturen worden automatisch geïncasseerd in de eerste week van de af te nemen maand. Indien noodzakelijk geven we de vordering uit handen aan een daartoe bevoegde instantie. De kosten hiervan zijn voor rekening van de ouders en tevens vervalt het recht op een plaats bij de Vlinderboom. Hiervan worden de ouders schriftelijk op de hoogte gesteld. Facturen worden gestuurd op de 10e van de maand gestuurd en de tussen de 23e en 26e van de maand geïnd.

3.4 Wijzigingen en opzeggen

Wanneer er een wijziging in de persoonsgegevens of de opvangdagen nodig is, kunt u dit aan de administratie doorgeven of per mail. Wanneer de opvang geheel of gedeeltelijk opgezegd wenst te worden moet dit schriftelijk aan de administratie doorgegeven worden. De Vlinderboom hanteert een opzegtermijn van een maand. Als een kind 4 jaar is wordt het contract automatisch stopgezet. Een opvangplaats kan elke dag van de maand geannuleerd worden, de opzegtermijn gaat echter in per eerste dag van de maand of de vijftiende van de maand daaropvolgend.

3.4.1 Ruilen van dagen peutergroep

Ruilen van een dag is bij de peutergroep niet wenselijk vanuit pedagogisch oogpunt. De kinderen bewegen zich in een hechte groep en te veel wisselingen van andere kinderen draagt niet bij aan een veilige sfeer voor de peuters.

Om ouders toch een handreiking te doen bieden we de mogelijkheid om incidenteel (max 2 x per jaar) een dag te ruilen, mits er plaats is op de groep. Dat kan alleen binnen twee weken. De pm-ers besluiten of het mogelijk is om te ruilen. Er kunnen geen extra dagen worden afgenomen bij de peutergroep omdat de groepen vaak vol zitten.

Als de peutergroep gesloten is op feestdagen of in vakanties is het echter niet mogelijk zo'n gemiste dag in te halen door te ruilen. Ook bij ziekte van je kind is het niet mogelijk die dag in te halen door te ruilen.

3.5 Wenbeleid

Het moment dat een kind voor het eerst naar de peutergroep gaat is een grote stap in zijn/haar leven. Tot nu toe zijn de meeste kleintjes steeds in een vertrouwde omgeving geweest; thuis bij papa of mama en soms bij een vaste oppas als opa of oma. Het kind is dus gehecht aan zijn/haar vaste omgeving. De peutergroep en de pedagogisch medewerkers zijn voor een nieuwkomer onbekend en daardoor kan het kind zich onveilig voelen. Wennen betekent daarom: gaandeweg leren dat de peutergroep een veilige omgeving is. Op den duur zal er een hechting tot stand komen; niet alleen tussen de peuter en de pedagogisch medewerkers, maar ook tussen de kinderen onderling. Er zijn ook kinderen die niet huilen tijdens de wenperiode. Ook dan houdt de pedagogisch medewerker het welbevinden van het kind goed in de gaten; speelt het, blijft het in een hoekje zitten, hoe gedraagt het zich?

Over het huilen hoeven ouders zich geen zorgen te maken. Het is een natuurlijke reactie. Het is belangrijk dat de ouders een positief signaal afgeven: bij voorkeur niets zeggen over (niet) huilen, maar kortdaat afscheid nemen: 'Tot straks'.

Door mee te doen aan het dagprogramma leert het kind erop te vertrouwen dat papa of mama weer terugkomt. Na een aantal keer op de peutergroep zal het kind zich veilig voelen en met plezier de peutergroep gaan bezoeken.

Verlengen van de wentijd wordt afgeraden; dan blijft het kind zich op de ouder richten, waardoor de wenperiode langer zal duren.

Elke Vlinderboom locatie heeft een eigen wenbeleid geformuleerd. Deze staat uitgebreid beschreven in het werkplan van de betreffende locatie.

3.5.1 Kennismaking

Tijdens open informatie ochtenden of middagen kunnen ouders met hun peuter even een kijkje komen nemen in de peutergroep. De pedagogisch medewerker heeft dan beperkt tijd om informatie te geven. Voor meer informatie wordt meestal een (telefonische) afspraak gemaakt, bijvoorbeeld na het afsluiten van een peuterochtend.

Hebben de ouders hun kind ingeschreven en is het kind geplaatst op de groep, dan bellen we een maand van tevoren dat het kind mag komen en plannen we een kennismakingsgesprek.

3.5.2 Kennismakingsgesprek

Een aantal weken voor de geplande opvang wordt er een afspraak voor het kennismakingsgesprek gemaakt. Met het plaatsingscontract wordt de inlog voor het ouderportaal meegestuurd, hierin dienen ouders vooraf thuis alle info over hun kind online in te vullen en tijdens het kennismakingsgesprek kunnen ze dat toelichten. Zodoende komt de pedagogisch medewerker tijdens het gesprek van alles te weten over de eigenschappen, gewoontes en de ontwikkeling van het kind. Verder worden ouders in dit gesprek geïnformeerd over de organisatie, het beleid en de praktische zaken van de opvang bij het de peutergroep. Ook worden er tijdens dit kennismakingsgesprek de eerste wenafspraken gemaakt voor op de peutergroep.

3.6 Contacten met ouders

Dagelijks zal er een kort moment van contact met de ouders zijn wanneer het kind gebracht en/of gehaald wordt. Verder wordt er de mogelijkheid voor oudergesprek aangeboden een keer per jaar en ouders kunnen participeren in de oudercommissie.

3.6.1 Gesprekken bij het brengen en halen van het kind

In de gesprekken bij het brengen en halen van het kind komen de dagelijkse dingen aan bod. Soms lopen die 'gesprekjes van alledag' uit op meer specifieke opvoedingsvragen. Door op dat moment te vertellen hoe we die dingen bij ons aanpakken, door het geven van tips, kunnen we de ouder wellicht op weg helpen. Vaak komt het er door de drukte in de groepen en door de aanwezigheid van andere ouders niet van om dieper en persoonlijker in te gaan op specifieke vragen of problemen die ouders hebben. Dan bestaat de mogelijkheid om buiten de groep een gesprek te voeren. Soms gebeurt dit op verzoek van de ouders zelf. Het is de pedagogisch medewerker die deze behoefte kan signaleren en een voorstel doet als een ouder er zelf niet mee komt.

3.6.2 Specifieke oudergesprekken

Er zijn bij De Vlinderboom minimaal twee oudergesprekken:

1. Kennismakingsgesprek bij het begin van de opvang.
2. Oudergesprek rond 3 jaar en 9 maanden: voor de overdracht naar de basisschool bespreken we samen met ouders de observaties van het kindvolgsysteem.

- Op verzoek van de ouder of de pedagogisch medewerker.

- Bij het brengen is er mogelijkheid tot overdracht, bij het afhalen is hier ook kort de ruimte voor.

Hiernaast is extra aandacht voor de ouder en de peuter in de beginperiode van het wennen tijdens het brengen en halen van de peuter.

3.6.3 Ouderavonden

De peutergroep organiseert minimaal tweemaal per jaar een ouderavond, waarop met zoveel mogelijk ouders (van alle groepen) samen een bepaald pedagogisch onderwerp besproken wordt. Meestal voor Palm Pasen en vóór Sinterklaas. Vaak wordt hier een knutselactiviteit voor het sintercadeautje aan verbonden. Daarnaast vieren we bij de peuters de volgende jaarfeesten samen met ouders en kinderen; Palm Pasen (rond palm Pasen), Sint Jan (rond 24 juni).

3.6.4 Ouders informeren

Informatie naar de ouders wordt niet alleen mondeling, maar ook schriftelijk in de vorm van een nieuwsbrief per mail doorgegeven. Dit kan gaan over hoe we een jaarfeest in de groep gaan vieren en welke activiteiten er plaats zullen vinden. We plaatsen hier wat liedjes en versjes bij die we tijdens die periode in de groep zingen. We hebben een boekenhoekje met tips om voor te lezen en we hebben een Doehoekje met tips voor kleine activiteiten thuis met de kinderen te doen.

3.7 Observatie van peuters door mentoren

Bij de intake wordt het kind aan een mentor gekoppeld, die het intakegesprek voert, dit is één van de pedagogisch medewerkers die werkt op de groep van je kind. Lijsten van mentorkinderen zijn op te vragen bij de pedagogisch medewerkers. Deze mentor is het aanspreekpunt voor ouders en kind als het gaat om de algemene ontwikkeling en het welzijn van het kind. Eventueel vervult de mentor ook een rol in het contact met andere professionals, uiteraard met toestemming van de ouders. Alle kinderen worden één keer in de peutertijd (1,5 jaar) geobserveerd, dit gebeurt met 3,9 jaar. Daarvoor hebben we het Kindvolgsysteem waarmee we de ontwikkeling van kinderen zorgvuldig bijhouden. De pedagogisch medewerkers kunnen vroegtijdig mogelijke andere ontwikkeling of problematiek signaleren en dit communiceren met de ouders, dit wordt in een vroeger stadium

gedaan dan 3,9 jaar. De collega's lezen altijd de observatie mee. In specifieke gevallen wijden we een kinderbespreking aan het desbetreffende kind in het overleg met de expertise van het team. Ouders worden erna uitgenodigd voor een kort 10 minuten oudergesprekje.

3.7.1 Kinderen die extra aandacht vragen

Bij opvallend gedrag of vermoeden van een andere ontwikkeling gaan we eerder het Kindvolgsysteem erbij pakken en volgen we het stappenplan opvallende ontwikkeling peuters. Ook nemen we het formulier erbij; Individuele ondersteuningsbehoefte plan (IOP). Hierin staan per ontwikkelingsgebied interventies om het kind extra te kunnen ondersteunen en stimuleren.

3.7.2 Doorgaande leerlijn van de peutergroep naar het basisonderwijs en de BSO

We willen zo goed mogelijke doorgaande leerlijn waarborgen. In de meeste gevallen gaan de peuters door naar de Vrije school en is dit geborgd. De overdracht van het kind dat naar Vrije School gaat, met toestemming van ouders, gaat middels een warme overdracht en met overdracht van het observatie formulier die als kopie aan de kleuterjuf en /of BSO-juf wordt gegeven. Drie keer per jaar hebben de peuterjuf en kleuterjuffen van school een overleg waarin de meeste kinderen besproken worden, tussentijds is er overdracht bij kinderen die speciale overdracht vragen.

Als de peuter naar een andere school en BSO gaat wordt er met het observatieformulier overdracht gedaan.

3.7.3 Signaleren en doorverwijzen

Signaleren betekent dat je opmerkzaam bent op iets dat opvalt bij kinderen. Je vraagt je af of het iets is om je zorgen over te maken. Het is belangrijk dat pedagogisch medewerkers niet te lang blijven rondlopen met vragen en twijfels, maar er werk van maken. Als problemen tijdig herkend worden, dan kan het vaak voorkomen worden dat ze verergeren. Door in een vroeg stadium signalen te herkennen als een stoornis of risico voor de ontwikkeling, kunnen pedagogisch medewerkers een bijdrage leveren aan vroegtijdige onderkenning. Om te helpen bij het herkennen van kinderen met opvallend gedrag is in de werkinstructie 'kinderen met opvallend gedrag' te vinden welke stappen je kunt nemen als je opvallend gedrag signaleert. Ook wordt de signalenlijst behorende bij Handleiding Meldcode Kinderopvang gebruikt. In het groepsoverleg hebben we regelmatig kind besprekingen waarin de zorgen worden gedeeld met de collega's en de leidinggevende, we geven elkaar feedback. Organisaties waar pedagogisch medewerkers en ouders terecht kunnen wanneer er zorg is over de ontwikkeling van een kind zijn:

- (Antroposofisch) Consultatiebureau als er ontwikkelingsproblemen zijn met jonge kinderen. In Haarlem is een antroposofisch consultatiebureau: Bureau Ouder- en Kindzorg Haarlem
- Huisarts als er problemen zijn met mogelijke/waarschijnlijke biologische of genetische oorzaak
- MEE: wanneer er mogelijk sprake is van een psychische of verstandelijke beperking
- VTO-team: wanneer er sprake is van een ontwikkelingsachterstand
- Pedagoge van GGD-jeugdgezondheidszorg voor algemene vragen m.b.t. ontwikkeling en opvoeding
- CJG: centrum voor jeugd en gezin voor algemene vragen
- Veilig thuis bij vermoeden kindermishandeling

3.7.4 Afwijkend gedrag kinderen

Het kan voorkomen dat een kind, door allerlei oorzaken, op een dusdanige wijze functioneert dat de opvang bij de Vlinderboom bemoeilijkt wordt in de groep. Mocht een dergelijke situatie ontstaan dan zal er in goed overleg tussen ouders, pedagogisch medewerkers en leidinggevende naar een oplossing gezocht worden. We hanteren het stappenplan opvallende ontwikkeling voor de peuterleeftijd. Het is mogelijk dat de Vlinderboom, in exceptionele gevallen, besluit om de opvang van het betreffende kind te staken en daarmee de plaatsing te beëindigen.

3.7.5 Vermoeden Kindermishandeling

Als er gegronde redenen zijn om te vermoeden dat er sprake is van kindermishandeling en/of verwaarlozing zal de Vlinderboom de Meldcode vermoeden kindermishandeling volgen. De meldcode is in te zien op de locatie. Pedagogisch medewerkers met een vermoeden kunnen na overleg met de leidinggevende terecht bij de aandachtfunctionaris binnen de organisatie, dit is Carmen van Rumt en Marika, de beleidsmedewerker/directie.

3.8 Oudercommissie

Een aantal ouders vormen een oudercommissie (OC) waarin zij vrijwillig vertegenwoordigd zijn. De oudercommissie adviseert over de belangen van de kinderen en hun ouders. Deze overlegt minstens twee keer per jaar met het bestuur van de Vlinderboom over alle aangelegenheden van de locatie. Deze OC wordt gevormd met een geleding van de Peutergroep en BSO samen. Ouders kunnen zich met hun vragen altijd rechtstreeks wenden tot de leden van de commissie. Op de locaties is een ordner in te zien met verslagen van de oudercommissie vergaderingen.

Vanwege privacy staan hun mailadressen niet hier of op de website. Heb je een vraag, wil je contact met hen? Vraag aan de leidinggevende hun contact gegevens op.

Zij zullen de vragen en opmerkingen aan de orde stellen in het overleg met de Vlinderboom. In het lokaal ligt een ordner van de oudercommissie met reglement en klachtenregeling ter inzage.

De oudercommissie is aangemeld bij de Klachtenkamer Kinderopvang. Het klachtenreglement voor de oudercommissie is in te zien op www.klachtenkamer.nl.

3.8.1 Ouderinformatie en ouderadvies bij de Vlinderboom.

De Vlinderboom streeft ernaar om een Oudercommissie te hebben van 2 leden per opvangvorm. Als dit niet -of tijdelijk niet- lukt, dan worden alle ouders betrokken bij het beleid van de Vlinderboom. Per 1 jan 23 mogen we ook een gecombineerde OC vormen met 1 ouder per opvangvorm. Dus 1 BSO-ouder en 1 peuterouder.

Ouderadvies bij het ontbreken van een Oudercommissie

Ouders hebben een wettelijk adviesrecht op de volgende onderwerpen:

- De kwaliteit van de opvang (mbt de kwaliteit van het personeel, de groepsbezetting en het pedagogisch beleid)
- Het algemeen beleid op het gebied van voeding en opvoeding
- Veiligheid en gezondheid
- Openingstijden
- Spel- en ontwikkelingsactiviteiten
- Regelingen inzake de behandeling van klachten
- Wijzigingen van de prijs van kinderopvang

Ouders worden actief geraadpleegd op de ouderavonden die georganiseerd worden. Tenminste 1 keer per jaar wordt er specifiek een ouderavond georganiseerd waar ouders hun advies kunnen geven over het algemene beleid van de Vlinderboom. Deze vindt plaats eind september na Prinsjesdag, zodat het onderwerp prijswijziging op een gedegen manier op de agenda kan komen.

Vooraf aan deze ouderavonden krijgen de ouders de onderwerpen waarover wij hun mening willen horen. Ouders zijn vrij om daar zelf onderwerpen aan toe te voegen. Tijdens de ouderavond voeren we de discussie en na afweging van alle argumenten passen we al dan niet het beleid aan. Hiervan geven we een terugkoppeling per nieuwsbrief aan alle ouders.

3.8.2 Informatie naar de ouders

De informatie over de opvang ligt op iedere groep in de vorm van een map met pedagogisch beleidsplan, klachten-geschillenregeling, Veiligheid en gezondheidsplan en reglement oudercommissie. Daarnaast worden de ouders actief geïnformeerd over de veranderingen als die zich voordoen met de nieuwsbrief van de Vlinderboom. Dit geldt voor alle onderwerpen.

Op de website van de Vlinderboom is alle relevante informatie te vinden voor ouders, als ook een aparte informatiefolder die een verkorte uitgave van het pedagogisch beleidsplan is. Daarnaast is de klachten-geschillenregeling te downloaden.

3.8.3 Oudervragen en inspraak door het jaar heen

Ouders die vragen of opmerkingen hebben, kunnen zich richten tot de pedagogisch medewerkers, de groepsleiding of direct tot de directie. Dit kan telefonisch of per email. De Vlinderboom weegt de vraag af tegen de mogelijkheden en koppelt dit terug aan de ouder.

Informatie naar de ouders wordt niet alleen mondeling, maar ook schriftelijk en per mail doorgegeven. Dit kan gaan over hoe we een jaarfeest in de groep gaan vieren en welke activiteiten er plaats zullen vinden. Vaak plaatsen we hier wat liedjes en versjes bij die we tijdens die periode in de groep zingen. Ook worden de ouders periodiek met een nieuwsbrief geïnformeerd over ontwikkelingen van de Vlinderboom, het aanstaande jaarfeest met liedjes en tips en agendapunten van de peutergroep en BSO.

3.8.4 Externe contacten

Wij hebben contacten met de volgende instanties:

- Vereniging Antroposofische Kinderopvang (VAK), hierin kunnen we als vakgenoten uitwisselen.
- BVS (Bond van vrije scholen) Utrecht, zij bieden ondersteuning in de relatie vrije scholen en kinderopvang, denk aan observatie- en overdracht formulieren bij 4 jaar naar de school.
- Pedagogiek voor het jonge kind uit Zeist
- School voor Antroposofische Kinderopvang
- Landelijke bijeenkomsten peuter- en kleuters Vrije Scholen
- Branchevereniging Kinderopvang
- BOINK
- GGD, jeugdzorg

3.9 Praktische informatie voor ouders

Kleding

Het zou fijn zijn als u er bij de kledingkeus van je kind rekening mee houdt dat er in gespeeld kan en mag worden. Dus stevige kleren die tegen een stootje kunnen. Er wordt veel buiten gespeeld, dus geef kleding mee die tegen een stootje kan en is berekend op het weer van de dag. Wil je de naam van je kind in de jas en schoenen/laarzen zetten? Dit voorkomt verwarring.

Wij verzoeken je geen sieraden aan te doen bij je kind, dit zou kapot of kwijt kunnen raken. Voor het zoekraken of beschadigen van meegenomen spullen is de Vlinderboom niet aansprakelijk.

Roken en mobiele telefoons

Zowel binnen de school als op het schoolplein op het wordt niet gerookt. Het gebruik van mobiele telefoons op de school wordt als storend ervaren, graag buiten de deur van de school en het plein bellen.

3.10 Zakelijke informatie

Veiligheid Er vindt jaarlijks een Risico Inventarisatie plaats, hierop wordt gecontroleerd door de GGD. Veiligheid binnen de Vlinderboom kent vele facetten. Ouders moeten er op kunnen vertrouwen dat hun peuter niets kan overkomen en dat als er iets gebeurt, er snel professionele hulp is. Het gebouw moet een gezonde, schone en veilige plek zijn.

Veiligheidsrichtlijnen ruimte

De ruimte die de Vlinderboom gebruikt is eigendom van de Stichting Ithaka. De ruimte is goedgekeurd door brandweer en GGD. Het huidige meubilair en de verdere inrichting voldoet aan de kwaliteitseisen kinderopvang. Het meubilair is afgestemd op de kinderen.

Preventie

Tweemaal per jaar oefenen de pedagogisch medewerkers met de peuters een ontruiming. Daarnaast nemen de pedagogisch medewerkers preventieve maatregelen om ongevallen en rampen te voorkomen, er zijn voldoende brandblusmiddelen en goede nooduitgangen, er hangt een vergiftigingswijzer, ligt een presentielijst binnen handbereik en alle schoonmaakmiddelen staan buiten het bereik van de kinderen. Er zijn geen gevaarlijke stoffen aanwezig.

De pedagogisch medewerkers hebben allen een EHBO diploma. Wat betreft BHV kan de peutergroep gebruik maken van het gediplomeerd personeel van de scholen. Alle afspraken en regels dienaangaande gelden zowel voor de school als voor de peutergroep.

Geschillen, klachten en wensen

Individuele geschillen en wensen worden bij voorkeur in eerste instantie met de pedagogisch medewerkers besproken. Wanneer dit niet tot een oplossing leidt kan er contact met de leidinggevende van de Vlinderboom opgenomen worden.

Wanneer ook dit contact niet tot een bevredigende oplossing mocht leiden kan je je wenden tot de geschillencommissie; het Klachtenloket Kinderopvang kan gebeld worden.

Wanneer dit niet leidt tot een oplossing, kan de ouder een klacht indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen.

Deze mogelijkheden en procedure die gevolgd kan worden staat in het klachtenreglement dat is te vinden op onze website onder het kopje Ouders. Geschillen kunnen zowel door de ouder /oudercommissie als door de ondernemer aanhangig worden gemaakt bij de geschillencommissie (www.degeschillencommissie.nl).

Verzekering

Ouders moeten voor hun kinderen een ziektekostenverzekering en een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering afgesloten hebben. De Vlinderboom heeft eveneens een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering en ongevallenverzekering afgesloten. De Vlinderboom neemt geen verantwoordelijkheid voor het kwijtraken van meegebrachte sieraden, kleding en/of speelgoed.

Informatie verstrekking

Informatie die aan derden wordt verstrekt;

Er is een duidelijke afspraak dat er uitsluitend met toestemming van ouders gegevens van kinderen en ouders verstrekt worden aan derden. Als een huisarts, consultatiebureau, Riagg etc. informatie vragen zal dit uitsluitend na overleg met de ouders gebeuren. De informatie wordt door ons opgesteld en in een open enveloppe aan de ouders gegeven. Het is dan de taak van de ouders om de informatie bij de betreffende persoon of instantie af te geven.

In het kennismakingsformulier kan de ouder toestemming geven of de Vlinderboom direct met de school informatie mag delen over hun kind.

Aansprakelijkheid

Noch het bestuur noch de peuterpedagogisch medewerkers zijn aansprakelijk voor het wegraken en/of beschadigen van kleding, speelgoed en dergelijke dat het kind bij zich heeft.

4. Organisatie

4.1 Rechtsvorm

De Vlinderboom is een besloten vennootschap opgericht in april 2014 onder de naam:

De Vlinderboom op school B.V.
KvK nr. 60489723

4.2 organisatiestructuur

Het bestuur wordt gevormd door:

Wido Jonges	algemeen directeur
Marika Groenewegen	algemeen directeur

De Vlinderboom organiseert peutergroepen en BSO op de vrije scholen op de volgende locaties: Oudorp, Amsterdam, Alkmaar-Noord, Zaandam en Haarlem. Deze worden geleid door:

Anja van den Dop	Leidinggevende Haarlem
Heleen Brouwer (interim)	Leidinggevende Alkmaar-Oudorp
Ellen Hof	Leidinggevende Zaandam
Naomi Angent	Leidinggevende Amsterdam

Op kantoor werken:

Jana van den Hooff	Personeel en organisatie
Kiki Besteman	Personeelsadministratie en preventiemedewerker
Eva Oenes	Planning, plaatsing en administratie
Wouter Kaper	Boekhouding
Monique Rijnen	Beleidsmedewerker en VE/pedagogisch coach
Saroj Prior	Pedagogisch coach
Lotte Steeghs	Grafisch vormgeving voor communicatie

4.3 Locatie

De peutergroepen zijn gehuisvest in de Vlinderboomruimtes van de volgende Vrije scholen:

Rudolf Steinerschool Haarlem (locatie Duitslandlaan)
Rudolf Steinerschool Alkmaar
Vrije school de Sterrenzanger
Vrije school Zaanstreek
Vrije school Amsterdam-West

4.4 Kwaliteitseisen en gebruiksvergunning

De Vlinderboom is lid van de Brancheorganisatie Kinderopvang en volgt de door deze organisatie opgestelde algemene voorwaarden en landelijke kwaliteitseisen, vastgelegd in het "convenant kwaliteit kinderopvang". In dit convenant zijn bepalingen opgenomen op het gebied van o.a. huisvesting, opleiding personeel, verhouding tussen de pedagogische medewerkers en het aantal kinderen, speelgoed, hygiëne en veiligheid. De Vlinderboom heeft door de verschillende gemeentes afgegeven formulier van registratie waarmee wij voldoen aan de eisen op het gebied van bouwbesluit en brandveiligheid.

4.5 Bereikbaarheid Vlinderboom

Adres, mail, telefoonnummers en registratienummer

De Vlinderboom op school BV
Van Ostadestraat 1-3
2023 XA GN Haarlem
E-mail: info@devlinderboom-opschool.nl
Website: www.devlinderboom-opschool.nl
Bestuur: Wido Jonges
              Marika Groenewegen

Administratie en planning:
Eva Oenes
E-mail: administratie@devlinderboom-opschool.nl
Telefoon: 06 36 49 31 22
(aanwezig 09.00 – 14.00 uur ma-di-wo-do)

Registratienummer Kamer van Koophandel:

60489723

Bijlagen:

Bijlage 1 Literatuurlijst

Onderstaande boeken gebruiken dienen als inspiratiebron voor het pedagogisch beleid.

B. Lievegoed:	Ontwikkelingsfasen van het kleine kind.
R. Steiner:	De opvoeding van het kind in het licht van de antroposofie.
Hanne Looij	Caleidoscoop van een levende pedagogie (jonge kind)
Edmond Scoorel	<i>De eerste</i> zeven jaar
Henning Köhler	Over angstige, onrustige en verdrietige kinderen
Lois Eijgenraam	Leerrijpheid, Christofoor
Lois Eijgenraam	De vrije kleuterklas
Lois Eijgenraam	Je kind beter begrijpen
Lois Eijgenraam	Gezonde hechting
Lois Eijgenraam	Een kind wil de was doen
Lois Eijgenraam	Liefdevolle begrenzing
Lois Eijgenraam	Spel, spelen, speelgoed
Evelien van Dort	Beweging
Lois Eijgenraam	Antroposofische Kinderopvang
C. Kutik	Ontspannen opvoeden in 12 stappen
Paulien Bom, Machteld Huber	Groeiwijzer van nul tot één jaar Groeiwijzer van één tot vier jaar
Michaela Glöckler:	Ouders en hun kinderen Kinderspreekuur
Joan Salter	Op weg naar de aarde – Verwachting – Geboorte -Eerste levensjaren
Cornelis Boogerd	Nabootsing - Het toverwoord voor de opvoeding in de eerste zeven jaar ABC Opvoedwijzer 1 Gewoontevorming, ABC Opvoedwijzer 4
John Thomson e.a:	Gewoon kind zijn
Nicola Fels e.a	Samen met je kind op weg Zwangerschap en eerste levensjaren
F. Jaffke:	Speelgoed zelf maken
K. J. Payne	Eenvoudig opvoeden, 2014, Christofoor

Liedjes

B. Gradenwitz:	De gouden poort (liedjes).
Hennie De Gans:	Spelend leren, Heel het jaar feest, Nog een keer, s 'Morgens vroeg
R. Theissen-Pouderoyen:	Door het rozenpoortje (liedjes).
Dorien Versluis:	Zingend door het jaar (gekopieerde bundeltjes) Zingend met de kleintjes

Jaarfeesten

Juul van der Stok	Schipper mag ik overvaren, uitg. Nearchus (heel uitgebreid Jaarfeestenboek)
Kutik/Ott-Heidman	Leven met het jaar
Fred Tak	Jaarfeesten
E. Anschütz:	Omgaan met de jaarfeesten.
Lisa Wade en Daan Rot	Het hele jaar feesten

Links:

Heel veel info is te vinden op de sites van Eveline Clignett:

www.everydaymommie.com

<https://everydaymommyday.com/temperament-en-planetentypen-persoonlijkheidstypen-vanuit-de-antroposofie>

www.waldorfinspiration.com

www.vrijescholen.nl kijk bij het Vrije school kompas
een voorbeeld is de leeftijdsfasen vanuit de visie, kijk op :

<https://www.vrijescholen.nl/2-leeftijdsfasen>

voor liederen te leren, muziek kan je luisteren

www.vrijeschoollieder.nl

[Inspiratievoorouders.wordpress.com/tag/vrijeschoolouders/](http://inspiratievoorouders.wordpress.com/tag/vrijeschoolouders/)

<https://www.antroposofiekind.nl/index.php>

De opleiding voor antroposofische kinderopvang

www.school-vak.nl

jaarfeesten:

<https://everydaymommyday.com/allejaarfeesten>

<https://shows.acast.com/naar-de-kindjes/episodes/jaarfeesten-als-ritme-door-het-jaar>

Bijlage 2 Antroposofisch pedagogische wet

Om vanuit de antroposofische menskunde te werken is het belangrijk te weten dat er vier “wezensaspecten” van de mens worden onderscheiden.

Deze worden ook wel benoemd als “lichamen” en zij komen na elkaar in ritmen van zeven jaar in verschijning.

- Het fysieke lichaam, dat wat als “stoffelijk overschot” achterblijft als de mens sterft.
- Het etherlichaam, het levenskrachtenorganisme dat de levensprocessen onderhoudt.
- Het astraal lichaam, de menselijke ziel die tot bewustzijn en innerlijke uitwisseling komt met de omgeving.
- Het Ik, dat de andere drie wezensdelen stuurt. De regisseur.

Deze pedagogische wet heeft als wetmatigheid dat het hogere wezensdeel (lichaam) inwerkt op het lagere wezensdeel. Met andere woorden, het Etherlichaam werkt in op het Fysieke (0-7 jaar), het Astraal lichaam werkt in op het Ether (7-14 jaar), en het Ik werkt in op het Astraal lichaam (14-21 jaar). Dit vraagt als opvoeder bewustwording van de inzet van het betreffende ‘lichaam’. Dit betekent voor de pm-ers, die werken met het jonge kind, de inzet van ons Etherlichaam.

Het kind is vanaf het prille begin een zelfstandig wezen met een onmiskenbaar unieke individualiteit. De ontplooiing van deze individualiteit hangt naast de intrinsieke/innerlijke wil van het kind ook nauw samen met de omgevingsinvloeden gedurende de kindertijd, en kan zich door een sterk ontwikkelingsgerichte context volledig ontluiken.

In onze pedagogische benadering zijn de eerste drie ontwikkelingsfasen van elk ongeveer zeven jaar essentiële uitgangspunten, die gedurende de tijd vanaf de geboorte tot de volwassenheid van elk kind doorlopen worden. Lichaam, ziel en geest ontwikkelen zich in onderlinge afhankelijkheid, maar zij vragen toch ieder een eigen rijpingstijd. Ieder mens doorloopt de verschillende ontwikkelingsfasen op zijn eigen wijze en in elke fase liggen mogelijkheden voor optimale ontplooiing van verschillende menselijke eigenschappen en krachten. Omdat iedere ontwikkelingsfase haar eigen kwaliteit en doelstelling heeft, vraagt zij ook om een specifieke benaderingswijze en aanbod van ontwikkelingsstof.

Bijlage 3 Zintuigontwikkeling

De zintuigen brengen ons in contact met de wereld om ons heen en met onszelf. Bij het jonge kind komen alle indrukken ongefilterd binnen omdat het nog niet geleerd heeft de verschillende indrukken af te wegen en waardevolle van de niet waardevolle te onderscheiden. Het vindt alles prachtig. Bij het buitenspelen raapt het een steentje op en koestert het in zijn hand als een schat. "Ik heb een glinstertje gevonden!"

Het jonge kind is daarmee nog één en al zintuig. Door de inrichting, kleurgebruik in de ruimte, voeding, keuze van materialen en de hoeveelheid speelgoed af te stemmen, proberen wij de onbevangenheid van het jonge kind te behouden en te behoeden en bewaken daarmee de kwaliteit van de zintuiglijke indrukken.

Bij de ontwikkeling van het jonge kind staan de volgende zintuigen centraal: tastzin, bewegingszin, evenwichtszin en levenszin. In de antroposofische pedagogiek zijn deze zintuigen de vier belangrijkste aandachtsgebieden bij het jonge kind. De kinderen ervaren door deze zintuigen een fundamentele relatie tussen hun lichaam en hun omgeving. De lichaamsgebonden zintuiglijke indrukken leggen de basis voor psychische en geestelijke vermogens op latere leeftijd. Zo vormt bijvoorbeeld het vinden van evenwicht in lichamelijke zin het referentiekader om ook innerlijk evenwicht te kunnen beleven.

Met de **tastzin** ontdekt het kind zijn omgeving en zijn lichaam. Via aanraken, betasten en grijpen komt het kind tot begrijpen. Niet voor niets zetelt het linguïstisch vermogen in hetzelfde gebied in de hersenen alwaar eerder ook de motorisch ervaringen zijn opgedaan. Het kind ervaart met een tastervaring een bepaalde weerstand waardoor het zichzelf en zijn omgeving ervaart, en de grens daartussen. Een goede ontwikkeling van de tastzin kan op latere leeftijd bijdragen aan vertrouwen in de wereld, een belangrijk fundament voor het verdere leven. Bij de lichamelijke verzorging, het gedragen worden en op schoot zitten wordt met dit zintuig rekening gehouden. Ook spelmaterialen worden bewust gekozen. Ze zijn van hoge kwaliteit en natuurlijk van aard zoals hout, wol, katoen, linnen, zijde en fluweel. En er worden onder andere water, zand, eikels, kastanjes en schelpen aangeboden.

Met de **levenszin** ervaart een kind of het zich goed voelt of niet, of het honger of dorst heeft, of het moe of uitgerust is, of het zich ziek of behaaglijk voelt of pijn heeft. Het vermogen om harmonie en disharmonie binnen het lichaam waar te nemen, kan ook helpen om een goede basis te ontwikkelen om gezonde of zieke situaties buiten het eigen lichaam, in sociale situaties te kunnen onderscheiden. Belangrijk voor de ontwikkeling van de levenszin is een goede lichamelijke verzorging, gezonde voeding, een regelmatig (slaap)ritme in de dag en alles wat ertoe bijdraagt dat het kind zich behaaglijk voelt.

De **bewegingszin** stelt ons in staat om van binnenuit onze eigen bewegingen waar te nemen door de spanningsverschillen in onze spieren. Het kind ervaart hoe het zich in de ruimte beweegt, dat het loopt, kruipt, springt etc. Voor de ontwikkeling van de bewegingszin zijn zowel de grove als de fijne motoriek van belang, afgewisseld met momenten van rust. Ook ritmische bewegingen bij liedjes of kringspelen werken bevorderend. Met een goed ontwikkelde bewegingszin kan een kind makkelijker innerlijk en uiterlijk meebewegen met de ander, gevoel voor vrije beweging & richting ontwikkelen en gevoel ontwikkelen voor non- verbale communicatie.

Als het kind de zwaartekracht leert overwinnen wordt de **evenwichtszin** ontwikkeld. Het leert zich op te richten en te lopen. Vervolgens ontwikkelt het zijn vermogen tot ruimtelijke oriëntatie. De drie fundamentele ruimte-richtingen boven, onder, links, rechts, achter en voor worden geoefend en veroverd. Bijvoorbeeld door te klimmen, springen, balanceren op een balk, hinkelen, torens van blokken te bouwen en bouwwerken te maken van kisten en planken. Een goed evenwicht in lichamelijke zin geeft een rustpunt van waaruit je alles kunt overzien en legt de basis voor innerlijk evenwicht, innerlijke rust en voor gevoel van evenwicht in overdrachtelijke zin.